

Sportsretten i lyset af EU-rettens påvirkning og European Super League

Arbejdskraftens frie bevægelighed og EU's konkurrenceregler i fokus

Forfattet af
Sepehr Pishgah-Hadian (20193167)

Juridisk kandidatafhandling
Aalborg Universitet

Vejleder
Lasse Schwartz

EUROPEAN

SUPER LEAGUE

Abstract

This dissertation will unveil and discover the autonomy of sport and its ability to self-regulate within itself. It primarily focuses on the historical regulation of sports by and through EU-law and its impact on shaping the legal landscape for sports self-regulation.

The field of sports law has various legal domains, spanning national and international legislations. Sports organizations are typically structured as associations, endowed with the authority to regulate sports activities under association law.

The dissertation uncovers the structure of sports, particularly football, and its disciplinary pyramid, shedding light on the hierarchical nature of the sports world. These pyramids serve to establish judicial bodies within sports and recognize sports' autonomy in resolving disputes internally.

Moreover, the study illustrates the interaction between EU-law and sports-law and emphasizes the recent interest in regulation on the matter of sports. Initially, EU-law influenced sports through non-binding declarations, opinions, and communications. With the introduction of Article 165 of the Lisbon Treaty in 2009, the EU Court gained the authority and access to directly regulate sports law. Consequently, the dissertation examines various case studies involving Articles 45, 101, 102, and 165 of the Lisbon Treaty, categorizing them based on their respective articles and implications for sports regulation. Additionally, it analyzes the scope of these provisions, demonstrating that EU law has regulated sports on numerous occasions. However, many of these provisions have been justified by the unique nature of sports.

Furthermore, the dissertation explores the decision regarding the European Super League case, with the aim to find the ramifications this case has or could have for the sports world.

The findings highlight the European Union Court of Justice's willingness to enforce compliance with community rules in the internal market, suggesting that regulations from the European Union will continue to evolve and exert influence on the sporting landscape.

Indholdsfortegnelse

INTRODUKTION	5
INDLEDNING	5
PROBLEMFORMULERING	6
METODE	6
RETSKILDEVÆRDI & HIERARKI	8
RETSKILDER	8
HIERARKI I SPORTSORGANERNE	10
AFGRÆNSNING	11
SPORTSRETEN	12
DANSK OG INTERNATIONAL SPORTSRET	12
<i>Sportens foreningsret</i>	12
<i>Sportsrettens opbygning</i>	14
IDRÆT & AUTONOMI	16
<i>Pyramidestrukturen i idræt</i>	16
<i>Pyramidestrukturen i fodbold</i>	17
<i>Fodbold & Idræt</i>	18
<i>Retsinstanser</i>	19
TVISTLØSNING	21
<i>Twistløsning indenfor sportsretten</i>	21
<i>Twistløsning udenfor sportsretten</i>	22
SPORTSRETTENS SAMMENFATNING	24
EU-RET OG SPORT	26
TILBLIVELSEN	26
ARTIKEL 165 TEUF - EU-RETTENS INDTRÆDEN	27
ARTIKEL 45 - ARBEJDSKRAFTENS OG SPORTENS FRIE BEVÆGELIGHED	29
<i>Fuldbyrdelsesmomentet</i>	29
<i>Bestemmelsens anvendelse i sport</i>	29
<i>Delkonklusion</i>	33
EU-RETTENS KONKURRENCE REGLER & SPORTEN	34
<i>Artikel 101 TEUF - Konkurrencebegrænsende aftaler</i>	34
<i>Artikel 102 TEUF - Misbrug af dominerende stilling</i>	37
<i>Sportens legitime hensyn</i>	41
<i>Sammenspil mellem sporten og EU-ret</i>	44
EUROPEAN SUPER LEAGUE	45
INTRODUKTION	45
<i>Omverdenens respons</i>	46
<i>European Super League 2.0</i>	47
DET JURIDISKE FORLØB	48
<i>Sag C-333/21 - Diskussion</i>	50
KONKLUSION	54
LITTERATURLISTE	57
LOVE, BEKENDTGØRELSER OG CHARTER	57
SPORTENS REGLER	57
RETSKILDER	58
JURIDISK LITTERATUR	58

RETSLITTERATUR	59
ARTIKLER ANVENDT:	59
HJEMMESIDER.....	60
RETSPRAKSIS	60
PROCESAFSNIT	61
PROCESPLAN	61
UNDERSKRIFT	62
PROCESAFSNIT	63
BILAG	64
BILAG 1 - FODBOLDENS PYRAMIDESTRUKTUR	64
BILAG 2 - IDRÆTTENS PYRAMIDESTRUKTUR	64
BILAG 3 - DISCIPLINÆRINSTANSERNE'S PYRAMIDE	64
BILAG 4 - ANSLAG	64

Introduktion

Indledning

Fodbold har gennem tiden været en af verdens mest populære idrætsdiscipliner, og må efterhånden være et synonym for ordet ”sport”.¹ Digitaliseringen og internettet har i den nymoderne tid gjort store begivenheder inden for fodboldverdenen til centrale emner i mediebilledet og har fanget offentlighedens skue. Debat og juridiske konflikter vedrørende fodboldens organisationer og forbund kan siges at være en hyppig forekomst i medierne, med sager der kan spænde fra bestikkelse til brud på finansielfairplay.^{2 & 3}

I specielt Europa her én sportsrelateret konflikt fyldt i mediebilledet og været i fokus. Sagen vedrører etableringen af en europæisk superliga af fodboldklubber. Sagen vedrører endvidere de to øverste fodboldorganisationer, Fédération Internationale de Football Association (herefter FIFA) og Union of European Football Associations (herefter UEFA), som begge kraftigt har kritiseret oprettelsen af denne superliga. De har offentligt fordømt de deltagende klubberne og investorerne, og anklaget dem for ikke at respektere de grundlæggende værdier, som europæisk fodbold ifølge disse organer står for. Som følge heraf har initiativtagerne til den europæiske superliga sagsøgt de ledende fodboldforbund ved handelsretten i Madrid, og sagen har nu fået en præjudiciel afgørelse ved EU-Domstolen. Konflikten har især drejet sig om de førende fodboldorganers magt og deres eventuelle misbrug af den i forhold til EU's regler og fællesskab. EU-Domstolen har igennem årtier været forsigtig med at gribe ind i sportsanliggender, da reguleringen traditionelt har været underlagt sportens egne organer, uden unødigt ekstern indblanding. Udfaldet af denne sag om den europæiske superliga kan have betydelige konsekvenser for sportens autonomi og dens evne til selvregulering.

Dette speciale her til formål at undersøge og fastlægge sportens autonomi og dens evne til selvregulering inden for de eksisterende juridiske rammer, som er fastsat for sporten. Derudover vil specialet

¹ PledgeSport, Top 10 Most Popular Sports In The World By Participation, (16/05-2024)

² Sky Sports, Joan Laporta: Barcelona president facing bribery investigation, (16/05-2024)

³ ESPN Sports, Man City charged by Premier League for multiple financial fair play breaches, (16/05-2024)

analysere, hvordan EU historisk set har påvirket reguleringen af sporten og har bidraget til udformningen af de juridiske rammer for dens selvregulering. Dette vil blive udforsket gennem en analyse af relevant retspraksis fra EU-Domstolen og tilhørende EU-retslige kilder, som kan belyse konsekvenserne af EU-Domstolens afgørelse i forbindelse med European Super League (herefter ESL).

Problemformulering

Dette kandidatspeciale undersøger hvordan EU-retten historisk har påvirket sportsretten og vurderer afgørelsen i den såkaldte European Super League-sag i lyset af en ny dom i sagen.

Specialet vil belyse hvordan både mellemstatslige og EU-retslige reguleringer samt afgørelser tidligere påvirket sportsretten, og hvor omfattende har denne indflydelse været? Konsekvenserne af European Super-League dommen vurderes, i henhold til sportsretten fremadrettet og dens aktører.

Metode

Dette speciales formål er at udforske EU-rettens historiske betydning for sportsretten og evaluere, hvordan afgørelsen i ESL-sagen potentielt kan forme sportens autonomi i fremtiden. For at besvare dette spørgsmål, vil specialet benytte sig af den retsdogmatiske metode, der sigter mod at analysere og beskrive den gældende retstilstand "de lege lata" inden for de relevante retsområder, der omhandler specialets emne.⁴ For at illustrere EU-rettens påvirkning på sportsretten og de ændringer, der har udviklet sig over tid, vil der blive inddraget en række forskellige EU-retsakter.⁵

Dette omfatter primære retskilder såsom Lissabontraktaten, der danner grundlaget for EU's juridiske struktur og kompetencer vedrørende sportsområdet, samt den Europæiske Menneskerettighedskonvention (herefter EMRK), som sikrer beskyttelse af grundlæggende menneskerettigheder i forbindelse med sportsaktiviteter.^{6&7}

⁴ Munk-Hansen, Carsten. (2022) Retsvidenskabsteori (3. Udg.) Djøf Forlag, side 70ff

⁵ Munk-Hansen, Carsten. (2022) Retsvidenskabsteori (3. Udg.) Djøf Forlag, side 288

⁶ Neergaard, Ulla & Nielsen, Ruth (2021) EU-ret (8. Udg) Karnov Group Denmark A/S, side 28

⁷ Neergaard, Ulla & Nielsen, Ruth (2021) EU-ret (8. Udg) Karnov Group Denmark A/S, side 173

Specialet vil også inddrage retspraksis fra forskellige retsinstanser, herunder EU-Domstolen, nationale domstole og sportens egne retsinstanser som Court of Arbitration for Sport (herefter CAS) samt Danmarks Idrætsforbund (herefter DIF). Formålet er at analysere og belyse den historiske indvirkning af EU-retten og andre relevante retskilder på sportsretten.⁸

For at strukturere analysen og fremhæve de juridiske overvejelser og afgørelser vedrørende de relevante bestemmelser, vil dommene i specialet blive opdelt i passende emner. Dette vil tillade en dybdegående undersøgelse af de juridiske spørgsmål, der er blevet behandlet i forbindelse med EU-retten og sportsretten.⁹

Specialet vil også indeholde en diskussion, der illustrerer, hvordan afgørelsen i ESL-sagen eventuelt påvirker sporten som helhed. Dette vil bidrage til at analysere og vurdere, hvordan sportens autonomi inden for sportsretten kan ændre sig i fremtiden som følge af denne afgørelse.¹⁰

Da fodbold er den førende sportsgren inden for sportsretten, vil specialet primært rette sit fokus mod denne disciplin. I processen med at udarbejde specialet vil der blive undersøgt relevante domme, der tidligere har haft indflydelse på ændringer i retspraksis inden for dette område. For at belyse strukturen af turneringer vil både den europæiske og amerikanske sportsmodel blive inddraget.^{11&12}

Specialet vil hovedsageligt beskæftige sig med konkurrenceregler inden for sporten, men vil ikke behandle emner såsom offentlig støtte, doping og matchfixing. Derudover vil specialet fokusere på den EU-retslige regulering af sporten og derfor inddrage relevante artikler såsom 45, 101, 102 og 165 i Traktaten om Den Europæiske Unions Funktionsmåde (TEUF), som har betydning for dette område.

⁸ Neergaard, Ulla & Nielsen, Ruth (2021) EU-ret (8. Udg) Karnov Group Denmark A/S, side 128

⁹ Neergaard, Ulla & Nielsen, Ruth (2021) EU-ret (8. Udg) Karnov Group Denmark A/S, side 128

¹⁰ Neergaard, Ulla & Nielsen, Ruth (2021) EU-ret (8. Udg) Karnov Group Denmark A/S, side 128

¹¹ Evald, Jens & flere (2020) Dansk og international sportsret (3. Udg) Djøf Forlag, side 68ff

¹² Evald, Jens & flere (2020) Dansk og international sportsret (3. Udg) Djøf Forlag, side 73ff

Retskildeværdi & Hierarki

I dette afsnit fastlægges retskildeværdi af de anvendte retskilder, hertil undersøges hvordan disse retskilder bliver benyttet i projektet. Dette er af betydning, da sportsorganer i visse tilfælde kan træffe beslutninger uafhængigt af almindelige civile domstole og dermed fungere som den øverste myndighed inden for sportens autonomi. Nedenstående sigter mod at fastslå, at EU-retten udgør den primære juridiske kilde, og at sportsrettens beføjelse til selv at træffe beslutninger er baseret på overholdelse af samfundets regler.

Retskilder

EU-retten, som er af supranational karakter, har forrang frem for national ret, hvilket gør de EU-retslige retsakter til de primære retskilder i dette speciale.¹³ De nævnte retskilder inkluderer Lissabontraktaten, EMRK, retspraksis og bløde lovgivningsinstrumenter såsom henstillinger og udtalelser, som ikke er retligt bindende.¹⁴

I dette projekt anvendes Lissabontraktaten, da den indeholder bestemmelser, der har betydning for sportsretten og EU's kompetencer på dette område. Traktaten har styrket EU's rolle på sportsområdet ved at introducere artikel 165 i TEUF. Den nøjagtige formulering og implementering af de relevante bestemmelser vil blive fastlagt i denne sammenhæng.¹⁵

Artikel 165 i Lissabontraktaten omtales, da denne bestemmelse giver EU mulighed for at engagere sig i sporten. Formålet med TEUF art. 165 er umiddelbart at fremme samarbejdet mellem medlemsstaterne inden for sport og støtte deres indsats ved at træffe foranstaltninger til beskyttelse af sportens integritet. Artiklen sikrer umiddelbart også, at de nationale idrætsforbunds regler er i overensstemmelse med EU-lovgivningen og principperne om fri konkurrence.

¹³ Munk-Hansen, Carsten. (2022) Retsvidenskabsteori (3. Udg.) Dj.f Forlag, side 294

¹⁴ Munk-Hansen, Carsten. (2022) Retsvidenskabsteori (3. Udg.) Dj.f Forlag, side 294

¹⁵ Karnov Group Denmark A/S, Louise Tandrup Christensen, Kommentar Pl: TEUF art. 165-166, Afsnit XII. Uddannelse, erhvervsuddannelse, ungdom og sport, (16/05-2024)

Desuden inddrages artikel 45 i Lissabontraktaten, som omhandler den frie bevægelighed for arbejdskraft i Unionen. Denne bestemmelse har særlig relevans for sportsudøvere, da de betragtes som en del af arbejdsstyrken inden for sporten. Artikel 45 har været med til at regulere overgangsordninger for sportsudøvere mellem medlemsstaterne, og derfor vil relevant retspraksis blive inddraget for at afgøre, om sportsretten overholder denne bestemmelse.¹⁶

Desuden inkluderes Lissabontraktatens artikel 101 og 102, som primært forbyder konkurrencebegrænsende aftaler og misbrug af dominerende stilling. Disse artikler er særligt relevante inden for sporten, da sportsorganisationerne og fodboldklubber umiddelbart ofte har en dominerende position på markedet og potentielt kan begrænse konkurrencen til skade for sportsudøvere, klubber og fans. TEUF art. 101 og 102 vil få særlig fokus i specialet, da de er genstand for intens debat i forbindelse med ESL-sagen. Relevant retspraksis vil blive inddraget for at afklare den aktuelle retstilstand i sportsverdenen.¹⁷

EMRK er også relevant inden for sportsretten, da sport anses for at være en væsentlig del af samfundet, og retten til at dyrke sport ofte betragtes som en grundlæggende rettighed. EMRK indeholder bestemmelser, der er relevante for sportsretten på forskellige områder, herunder ytringsfrihed, retten til en retfærdig rettergang og beskyttelse mod diskrimination. EMRK vil blive inddraget i specialet som et vigtigt instrument til beskyttelse af de grundlæggende rettigheder i forbindelse med sport.¹⁸

Derudover vil retspraksis fra EU-Domstolen blive anvendt til at fastlægge den aktuelle retsstilling inden for sportsretten.¹⁹ Specielt vil retspraksis om den frie bevægelighed for arbejdstagere, konkurrencebegrænsende aftaler og misbrug af dominerende stilling blive gennemgået.

National retspraksis vil også blive inddraget, når det kommer til tvistløsning i sportsretten. Strafferetlige og erstatningsretlige afgørelser vil blive brugt til at belyse tilfælde, hvor sportsretten mister sin kompetence til at træffe afgørelser.

¹⁶ Neergaard, Ulla & Nielsen, Ruth (2021) EU-ret (8. Udg) Karnov Group Denmark A/S, side 498ff

¹⁷ Europa-Parlamentet, KonkurrencephilP, (15/05-2023)

¹⁸ Neergaard, Ulla & Nielsen, Ruth (2021) EU-ret (8. Udg) Karnov Group Denmark A/S, side 173

¹⁹ Neergaard, Ulla & Nielsen, Ruth (2021) EU-ret (8. Udg) Karnov Group Denmark A/S, side 173

Endelig vil soft-law og juridisk litteratur blive anvendt i specialet. Disse kilder, herunder "White Paper on Sport", "Dansk og international Sportsret", "Sportsret" og "EU-ret", udgør ikke juridiske retskilder, men de vil blive brugt til at give en dybere analyse og fortolkning af lovgivningen og dens anvendelse.

Hierarki i sportsorganerne

Den øverste myndighed inden for sportsorganer er International Olympic Committee (herefter IOC), samt Court of Arbitration for Sport (herefter CAS) der fungerer som den øverste domstol i sportsverdenen. På grund af deres beliggenhed i Schweiz er både IOC og CAS underlagt schweizisk lovgivning, herunder den schweiziske lov om international privatret (PILA). Dette er af særlig relevans for specialet, da det betyder, at CAS er forpligtet til at overholde de grundlæggende retsprincipper, der sigter mod at beskytte borgernes fundamentale rettigheder i schweizisk og international ret. Et af disse anerkendte retsprincipper er kendt som "public policy".²⁰

Projektet vil også inddrage den olympiske charter, som er overlegen i forhold til lex sportiva. Det olympiske charter har forrang frem for alle andre regler fastlagt af internationale og nationale sportsforbund. Det er dermed den højeste lovgivning inden for alle sportsgrene, og al anden sportslovgivning skal være i overensstemmelse hermed, hvis tilknytning til den olympiske bevægelse ønskes.²¹

Desuden vil regler fastsat af internationale forbund, især FIFA, som er den øverste internationale myndighed inden for fodbolden, blive inddraget.²² I samme forstand vil UEFA's regler blive taget i betragtning, da de udgør grundlaget for professionel fodbold i hele Europa.

DIF's regler vil blive inddraget i mindre omfang for at illustrere, hvordan den nationale olympiske komité implementerer regler fra højere rangerede sportsforbund.

²⁰ Evald, Jens & flere (2020) Dansk og international sportsret (3. Udg) Djøf Forlag, side 178

²¹ Gade, Poul (2021) Sportsret - lærebog og håndbog om idrættens retsforhold (1. Udg.) Karnov Group Denmark A/S, side. 47

²² Gade, Poul (2021) Sportsret - lærebog og håndbog om idrættens retsforhold (1. Udg.) Karnov Group Denmark A/S, side 47

Endvidere vil specialet inddrage retspraksis fra sportsretsinstanser for at undersøge den gældende retspraksis på området. Retspraksis vil blive opdelt efter instansernes rangorden, hvor den schweiziske forbundsdomstol i Bern fungerer som den øverste instans, efterfulgt af CAS og DIF.

Afgrænsning

For at besvare specialets problemformulering er det nødvendigt at foretage en undersøgelse af sportens aktuelle organisatoriske autonomi og selvregulering, samt hvordan EU's retlige reguleringer og tidligere afgørelser har påvirket dette. Sportsrettens kapitel i kandidatafhandlingen sigter mod at klarlægge sportens struktur ved at gennemgå et hierarki af de relevante organer, der administrerer sporten. Der vil også blive gennemgået de retskilder og reguleringer, der udgør sportsretten, med det formål at belyse kompleksiteten i dens sammensætning og for at vise, hvordan udfaldet af ESL-sagen kan påvirke denne. Endelig vil der blive analyseret, hvilke udfordringer sporten kan håndtere inden for disse organisatoriske rammer og hvilke, den ikke kan.

Det er relevant at undersøge disse forhold for at illustrere, hvordan EU-Domstolens afgørelse i ESL-sagen potentielt kan ændre denne komplekse struktur af sportsretten, både organisatorisk og i forhold til sportens selvregulering af problemstillinger uden inddragelse af civile domstole. I kapitlet om "EU-ret og sport" vil der blive undersøgt, hvordan EU-retten historisk har påvirket sportsretten, samt hvilke retsakter der er blevet anvendt hertil. Formålet er at fastslå, i hvilket omfang EU-retten har reguleret sportsretten og hvilke argumenter EU-Domstolen har anvendt til at retfærdiggøre EU's indblanding i sportens autonomi. Dette ønskes fastlagt for at give et bedre grundlag for at forklare udfaldet af ESL-sagen.

I kapitlet "European Super League" vil de faktiske omstændigheder i ESL-sagen og omfanget af den offentlige interesse for sagen blive analyseret. På baggrund af denne information, sammenholdt med viden fra kapitlerne "Sportsretten" og "EU-ret og sport", er formålet at afklare afgørelsen i ESL-sagen og i hvilket omfang elementer heri forventes at påvirke sportens organisatoriske autonomi og selvregulering i fremtiden.

Sportsretten

I dette afsnit vil der udarbejdes en detaljeret gennemgang af indholdet af dansk og international sportsret samt, hvordan dette har formet idrættens organisatoriske og retslige struktur. Ud fra denne analyse vil der umiddelbart blive skabt et overblik over, hvilke tvister sportens autonomi selv kan håndtere, og hvilke juridiske områder der ligger uden for rammerne af sportens autonomi.

Dansk og international sportsret

Sportsretten er karakteriseret ved at være både national og international, da den er underlagt både nationale og internationale retskilder. Den juridiske disciplin i sportsretten er derfor multidisciplinær, hvilket indebærer, at den er påvirket af adskillige juridiske områder, herunder EU-retten, foreningsretten, strafferetten og så videre.²³

Sportens foreningsret

Inden for sporten er foreningsretten af afgørende betydning, da organisationerne ofte karakteriseres som foreninger. Internationalt set sikrer FN's Konvention fra 1948 om menneskerettigheder og artikel 11 i Den Europæiske Menneskerettighedskonvention retten til at danne foreninger.²⁴ I Danmark er retten til at danne foreninger beskyttet af grundlovens §78, stk. 1, som fastslår, at borgere har ret til at danne foreninger uden forudgående tilladelse, så længe formålet er lovligt²⁵. Dette betyder, at sportens organisationer opererer under særlige regler, der er vedtaget i foreningerne, hvilket giver dem mulighed for at regulere sporten på en umiddelbar hensigtsmæssig måde.

Et grundlæggende karakteristikum ved sportens organisationer er, at organisationerne følger en hierarkisk struktur, hvor internationale sportsorganisationer udgør den øverste myndighed, og de nationale sportsorganisationer er forpligtede til at følge de love og regler, der fastsættes af disse

²³ Evald, Jens & flere (2020) Dansk og international sportsret (3. Udg) Djøf Forlag, side 25

²⁴ Evald, Jens & flere (2020) Dansk og international sportsret (3. Udg) Djøf Forlag, side 38

²⁵ Evald, Jens & flere (2020) Dansk og international sportsret (3. Udg) Djøf Forlag, side 37 & 59

internationale organer.²⁶ Derudover er sportens organisationer kendetegnet ved, at kun én organisation kan være det styrende og administrerende organ for en bestemt sportsgren både nationalt og internationalt.²⁷

Sportsorganisationerne i Europa anerkender og opererer efter den europæiske sportsmodel, som er kendetegnet ved en pyramidestruktur. I denne struktur udgør de europæiske sportsorganisationer, såsom UEFA, det øverste led i pyramiden. Den europæiske sportsmodel fremmer åben konkurrence og bygger på principperne om op- og nedrykning.^{28&29}

Pyramidestrukturen i den europæiske sportsmodel afspejler en stærk topstyring, hvor de nationale sportsorganisationer er forpligtede til at følge de internationale sportsorganisationers love og regler.³⁰

I modsætning til den europæiske sportsmodel findes den nordamerikanske sportsmodel. Denne model adskiller sig, da den ikke anvender principperne om op- og nedrykning, tværtimod er der tale om en lukket sportsmodel. Derfor betegnes den som et lukket system, hvor de samme hold forbliver indenfor systemet, og hvor ligaen har beføjelse til at træffe beslutninger om, hvilke klubber der skal deltage. Ofte ejes de deltagende klubber af velhavende individer eller store virksomheder, hvilket gør organisationerne mere lignende erhvervsvirksomheder end traditionelle sportsorganisationer. Den nordamerikanske sportsmodel adskiller også skarpt mellem amatør- og professionel sport, hvor amatørsport er struktureret på flere niveauer og organisationer.³¹ Den professionelle sport i den nordamerikanske model er derfor baseret på et særligt udvælgelsessystem, hvor nye spillere bevæger sig fra amatørniveauet til det professionelle niveau.³²

²⁶ Evald, Jens & flere (2020) Dansk og international sportsret (3. Udg) Djøf Forlag, side 70ff

²⁷ Gade, Poul (2021) Sportsret - lærebog og håndbog om idrættens retsforhold (1. Udg.) Karnov Group Denmark A/S, side 54

²⁸ Evald, Jens & flere (2020) Dansk og international sportsret (3. Udg) Djøf Forlag, side 68

²⁹ Bilag 1.

³⁰ Evald, Jens & flere (2020) Dansk og international sportsret (3. Udg) Djøf Forlag, side 74

³¹ Evald, Jens & flere (2020) Dansk og international sportsret (3. Udg) Djøf Forlag, side 73

³² Evald, Jens & flere (2020) Dansk og international sportsret (3. Udg) Djøf Forlag, side 75

Sportsrettens opbygning

Som tidligere nævnt er sportsretten en multidisciplinær disciplin, der påvirkes af mange forskellige juridiske områder, hver med deres egen direkte eller indirekte indflydelse på sportsretten.³³ Dette komplekse samspil af juridiske discipliner udgør grundlaget for sportsrettens struktur. For at give det bedst mulige overblik over de forskellige elementer i sportsretten følges Jens Evalds struktur.³⁴ Denne opdeling omfatter tre hovedområder: lex sportiva, mellemstatslig, statslig og EU-retlig regulering samt indirekte reguleringer.³⁵

Dette afsnit fokuserer på det første hovedområde, lex sportiva. Området omfatter alle regler, der er fastsat af sportsorganisationerne, både på internationalt og nationalt plan.³⁶ Disse regler kan opdeles i tre hovedområder: spilregler, konkurrenceregler og klubregler.

Spilreglerne omhandler de regler, der er specifikke for den pågældende idrætsgren.³⁷ Dette kan inkludere krav til antallet af spillere på hvert hold i en fodboldkamp, eller reglerne om spilletid, gult kort, etc..³⁸ Disse regler udformes af sportsorganisationerne og administreres af dommere under selve udførelsen af idrætsgrenen, hvilket betegnes som "Field of play afgørelser".³⁹

Konkurrencereglerne fastlægger rammerne for idrætskonkurrencen. Dette inkluderer generelle regler, der gælder for den specifikke idrætsgren, såvel som regler, der gælder på tværs af alle idrætsgrene, såsom regler vedrørende doping og matchfixing, hvilket kandidatafhandlingen har afgrænset sig fra.

³³ Evald, Jens & flere (2020) Dansk og international sportsret (3. Udg) Djøf Forlag, side 25

³⁴ Evald, Jens & flere (2020) Dansk og international sportsret (3. Udg) Djøf Forlag, side 25

³⁵ Evald, Jens & flere (2020) Dansk og international sportsret (3. Udg) Djøf Forlag, side 25

³⁶ Evald, Jens & flere (2020) Dansk og international sportsret (3. Udg) Djøf Forlag, side 25

³⁷ Evald, Jens & flere (2020) Dansk og international sportsret (3. Udg) Djøf Forlag, side 26

³⁸ Gade, Poul (2021) Sportsret - 1.rebog og h.ndbog om idr.'ens retsforhold (1. Udg.) Karnov Group Denmark A/S, side. 85

³⁹ Evald, Jens & flere (2020) Dansk og international sportsret (3. Udg) Djøf Forlag, side 132

Endvidere inkluderer *lex sportiva* interne klubregler, der omhandler medlemskab, adfærd i klubben og regler for generalforsamlinger.⁴⁰ Disse regler er udviklet af sportsorganisationerne selv og kan kun gøres gældende inden for sportsretten.

Det næste hovedområde omhandler mellemstatslig, statslig og EU-retlig regulering af sporten. Dette område dækker over alle regler, der direkte regulerer sporten. Et eksempel på mellemstatslig regulering er den Europæiske Sportscharter, som er udarbejdet af Europarådet.⁴¹ På statsligt niveau omfatter reguleringen hver enkelt stats implementering af internationale regler samt statslige reguleringer specifikke for sporten, såsom lovebekendtgørelser om eliteidræt og fremme af integritet i idrætten i Danmarks tilfælde.^{42&43}

EU-retslige reguleringer vil blive udførligt gennemgået under kapitlet "EU-ret og sport", herunder afgørelser fra EU-domstolen, samt eksempler som artikel 165 i Lissabontraktaten. Disse reguleringer har vist sig at have en betydelig indvirkning på sportens autonomi, hvilket er specialets primære formål at undersøge.⁴⁴

Det tredje område omhandler indirekte reguleringer af sporten, som ikke direkte regulerer sporten, men alligevel har en indirekte indflydelse på sportsretten, da den påvirkes af samfundets generelle regler. Dette kan eksempelvis omfatte statslig lovgivning vedrørende erstatnings- og strafferetlige forhold.

Det er værd at bemærke, at denne opdeling i de tre hovedområder ikke har nogen direkte retlig relevans, men anvendes alene til at skabe en struktureret oversigt over de forskellige retsområder og regler, der påvirker sportsretten.⁴⁵

⁴⁰ Gade, Poul (2021) Sportsret - Lærebog og håndbog om idrættens retsforhold (1. Udg.) Karnov Group Denmark A/S, side. 84

⁴¹ The Europeans Sport Charter af 13. oktober 2021

⁴² Lovebekendtgørelse om eliteidræt - Lbkg 2013.1155 nr. 1332, af 30. november 2007 – med senere ændringer

⁴³ Lovebekendtgørelse om fremme af integritet i idrætten - Lbkg 2015.1168 nr. 116, af 31. januar 2015 – med senere ændringer

⁴⁴ Evald, Jens & flere (2020) Dansk og international sportsret (3. Udg) Djøf Forlag, side 26

⁴⁵ Evald, Jens & flere (2020) Dansk og international sportsret (3. Udg) Djøf Forlag, side 26

Idræt & Autonomi

I det efterfølgende afsnit vil der blive foretaget en detaljeret redegørelse af den organisatoriske struktur for de ledende organer inden for alle sportsgrene. Som tidligere nævnt vil dette projekt primært fokusere på fodbolden, som er den mest populære sportsgren i verden målt på deltagelse.⁴⁶ Derudover vil der også blive redegjort for idrættens retsinstanser samt den organisatoriske opbygning.

Pyramidestrukturen i idræt

Idrættens organisatoriske struktur, i form af en pyramidestruktur, er blevet formet af de juridiske discipliner og den globale udvikling af idrætten siden dens oprindelse. Det er afgørende at fastlægge hierarkiet mellem sportsorganisationerne ved at definere deres formål, kompetencer og historiske baggrund, hvilket giver indsigt i deres nuværende position i idrættens struktur.

IOC, som er dannet ved den første olympiske kongres i Paris i 1894, fungerer som den øverste myndighed i den internationale idrætsverden for dem, der ønsker at deltage i de olympiske lege.⁴⁷ Dens regler, udstedt gennem det olympiske charter, er derfor ”lex superior” i forhold til vedtægterne for nationale olympiske komitéer og internationale idrætsforeninger. Internationale forbund, anerkendt af IOC, administrerer deres respektive sportsgrene på globalt plan i overensstemmelse med IOC's retningslinjer.⁴⁸ Som følge af dette vil IOC-ankendte internationale forbund administrere sine egne sportsgrene på verdensplan, jf. Det Olympiske Charter (herefter DOC), art. 29-30.

Efterfulgt af IOC kommer de nationale olympiske komitéer, hvis formål er at fremme og beskytte den olympiske bevægelse i overensstemmelse med det olympiske charter, jf. DOC, art. 31. Disse

⁴⁶ PledgeSport, Top 10 Most Popular Sports In The World By ParPeipaPon, (16/05-2024)

⁴⁷ Gade, Poul (2021) Sportsret - lærebog og håndbog om idrættens retsforhold (1. Udg.) Karnov Group Denmark A/S, side. 47

⁴⁸ Gade, Poul (2021) Sportsret - lærebog og håndbog om idrættens retsforhold (1. Udg.) Karnov Group Denmark A/S, side. 47

komitéer inkluderer alle nationale forbund tilknyttet internationale forbund anerkendt af IOC, jf. DOC, art. 32. Dette medfører, at selvom en national olympisk komité ikke direkte administrerer idrætsgrene på nationalt plan, skal de nationale forbund, der administrerer IOC-anerkendte idrætsgrene, være underlagt den nationale komités administration.

Det sidste trin i idrættens pyramide er de nationale idrætsforbund, hvis ansvar er at administrere specifikke idrætsgrene på nationalt plan. Disse forbund skal være tilknyttet statens nationale olympiske komité og, hvis der er et anerkendt internationalt forbund for deres idrætsgren, skal det nationale idrætsforbund være medlem af dette, jf. DOC, art 33.

Det er afgørende at understrege, at alle sportsorganisationer skal overholde de regler, der er fastlagt i det hierarki, der er beskrevet ovenfor. Det betyder, at regler udstedt af et internationalt forbund skal følges af det tilsvarende nationale forbund, og så videre ned ad hierarkiet. Dette system sikrer, at det olympiske charter skal overholdes af alle sportsorganisationer, der er en del af den olympiske bevægelse, uanset om de opererer på internationalt eller nationalt niveau. Det betyder også, at alle regler, uanset hvor de kommer fra i idrætspyramiden, skal være i overensstemmelse med det olympiske charter. Hvis dette ikke overholdes, har IOC beføjelse til at fjerne den pågældende sportsgren fra det olympiske program.⁴⁹

Pyramidestrukturen i fodbold

Dette afsnit vil belyse den organisatoriske struktur inden for fodbold som idrætsgren. Som tidligere forklaret, er det internationale forbund den overordnede myndighed globalt for den pågældende idrætsgren. I tilfælde af fodbold er dette internationale forbund FIFA. FIFA blev etableret i 1904 og har i dag 211 medlemsforbund, et for hvert land. FIFA har ansvaret for afviklingen af alle interkontinentale fodboldkonkurrencer med undtagelse af de olympiske lege og er den højeste myndighed inden for fodboldverdenen.

⁴⁹ Gade, Poul (2021) Sportsret - lærebog og håndbog om idrættens retsforhold (1. Udg.) Karnov Group Denmark A/S, side 50

For at håndtere de forskellige kontinenter har FIFA valgt at uddelegere nogle af deres kompetencer til seks kontinentale forbund. Det er et krav, at de nationale fodboldforbund er medlem af sit relevante kontinentale forbund for at være medlem af det internationale forbund.⁵⁰

I dette speciale fokuseres der på Det Europæiske Fodboldforbund, UEFA, som er et kontinentalt forbund inden for fodbold. UEFA har 55 medlemsforbund fra Europa og fungerer som den øverste fodboldmyndighed inden for Europas grænser. De er ansvarlige for administrationen af alle fodboldkonkurrencer i dette område.⁵¹

Det næste led i fodboldens organisatoriske struktur er det nationale fodboldforbund. I Danmark er dette Dansk Boldspil-Union (herefter DBU), som er den øverste myndighed i henhold til fodbold. DBU er medlem af både UEFA og FIFA og styrer fodboldaktiviteter inden for Danmarks grænser på vegne af Danmarks Idrætsforbund (herefter DIF), jf. DIF's Love, § 5, stk. 1.

I Danmark er fodbolden opdelt i regionale fodboldforbund, som håndterer amatørniveauet under navnet DBU Bredde og Divisionsforeningen som repræsenterer de 4 øverste professionelle fodboldrækker. Den sidste aktør i fodboldens pyramide er fodboldklubberne og deres medlemmer, herunder fodboldspillerne.⁵² Regler og love udstedt af FIFA skal følges hele vejen gennem fodboldens hierarki, og de nærliggende organisationer har til opgave at håndhæve dette.

Fodbold & Idræt

Som tidligere nævnt har IOC den øverste myndighed inden for alle idrætsgrene tilknyttet den olympiske bevægelse. Trods dette delegerer IOC organiseringen og administrationen af idrætsgrenene til de anerkendte internationale forbund, som angivet i det olympiske charter artikel 30. Dette betyder i praksis, at FIFA fungerer som den lovgivende, udøvende og dømmende myndighed i fodboldens verden, så længe deres regler er i overensstemmelse med det olympiske charter, som fastslået i det olympiske charter artikel 1, stk. 2.

⁵⁰ Gade, Poul (2021) Sportsret - lærebog og håndbog om idrættens retsforhold (1. Udg.) Karnov Group Denmark A/S, side 54

⁵¹ UEFA, National associations, Besøgsdato: (16/05-2024)

⁵² Evald, Jens & flere (2020) Dansk og international sportsret (3. Udg) Djøf Forlag, side 69

På tilsvarende vis har Danmarks Idrætsforbund (DIF) overladt administrationen af de olympiske idrætsgrene til de nationale forbund i Danmark, i overensstemmelse med DIF's love §5, stk. 1. DIF forbeholder sig dog retten til at træffe bindende beslutninger for medlemsorganisationerne i anliggender af vital betydning for idrætten, jf. DIF's love §16, stk. 2.

Af disse grunde vil dette speciale primært fokusere på fodboldorganisationerne, der administrerer fodbolden på vegne af den olympiske bevægelse, især FIFA, UEFA og DBU. Dette skyldes, at de statslige og mellemstatslige reguleringer, der undersøges i specialet, omhandler problemstillinger, der opstår i fodboldens organisatoriske pyramide, hvor den olympiske bevægelse i praksis ikke har direkte indflydelse, da denne indflydelse er overdraget til disse fodboldorganisationer.

Retsinstanser

Retsinstanser i sporten spiller en vigtig rolle inden for sportsverdenen ved at løse konflikter i sporten. Disse domstole eller retsinstanser er typisk uafhængige organisationer, der har til opgave at håndhæve reglerne i sporten. De fleste sportsorganisationer har deres egne retsinstanser, som kan behandle sager om overtrædelser af reglerne. Disse retsinstanser kan også udstede sanktioner over for spillere, hold eller organisationer, der overtræder reglerne. I tilfælde af uenighed er der mulighed for at appellere afgørelser truffet af disse domstole til en appelinstans.

Det disciplinære system

Formålet med ”sportsretsdomstole” er at tilbyde en alternativ løsning til almindelige domstolsbehandling, hvilket sikrer, at konflikter inden for sporten behandles internt. Dette er grunden til, at den disciplinære pyramidestruktur er blevet etableret. Derudover fungerer det disciplinære system i sporten som en hurtigere og mere omkostningseffektiv løsning sammenlignet med civile retssager.⁵³

Den Internationale Voldgiftsret for Sport (CAS) er den øverste internationale domstol inden for sporten og behandler alle typer sager inden for sporten. CAS har sit hovedkvarter i Schweiz og er underlagt schweizisk lovgivning ifølge PILA, artikler 176-194. Derfor betragtes CAS som den højeste

⁵³ Evald, Jens & flere (2020) Dansk og international sportsret (3. Udg) Djøf Forlag, side 131ff

domstol inden for internationale sportskonflikter, da dens afgørelser er i overensstemmelse med schweizisk ret.⁵⁴

CAS er den mest anerkendte retsinstans inden for sporten og spiller en afgørende rolle i opretholdelsen af retfærdighed og integritet samt beskyttelsen af sportens grundlæggende værdier og principper. CAS består af tre afdelinger, hvoraf de to fungerer som førsteinstanser og behandler alle tvister, der opstår i sporten.⁵⁵ Afgørelser truffet i disse afdelinger kan appelleres til den tredje afdeling.⁵⁶

FIFA er opdelt i tre udvalg: et etisk udvalg, et appeludvalg og et disciplinærudvalg.⁵⁷ Det etiske udvalg undersøger overtrædelser af FIFA's etiske kodeks, mens disciplinærudvalget håndhæver FIFA's statutter og disciplinærkodeks. Appeludvalget giver parterne mulighed for at appellere afgørelser truffet af det etiske og disciplinære udvalg.⁵⁸

UEFA behandler spørgsmål vedrørende europæisk fodbold og arbejder for at fremme fodboldens interesser.⁵⁹ UEFA har to disciplinærudvalg: et undersøgende og dømmende udvalg, samt et udvalg der fungerer i praksis som appeldomstol, hvor parterne har mulighed for at appellere afgørelser til.⁶⁰

På nationalt niveau fungerer Danmarks Idrætsforbund (DIF) som den øverste myndighed inden for dansk fodbold. DIF fungerer primært som en appelinstant for afgørelser truffet af et ordens-, disciplinær- og turneringsudvalg.⁶¹

Under DIF's 61 specialforbund inkluderes DBU, hvis tvistløsningssystem er anderledes struktureret. De relevante afgørelsesorganer er ikke kun etableret under DBU som hovedorganisation, men også under DBU's seks lokale unioner. Derfor opererer DBU ikke kun med en disciplinærinstans og en appelinstant i de landsdækkende turneringer, men også i de regionale turneringer.⁶²

⁵⁴ Evald, Jens & flere (2020) Dansk og international sportsret (3. Udg) Djøf Forlag, side 178

⁵⁵ Evald, Jens & flere (2020) Dansk og international sportsret (3. Udg) Djøf Forlag, side 177

⁵⁶ Evald, Jens & flere (2020) Dansk og international sportsret (3. Udg) Djøf Forlag, side 177

⁵⁷ FIFA, Committees, Besøgsdato: (16/05-2024)

⁵⁸ FIFA, Committees, Besøgsdato: (16/05-2024)

⁵⁹ UEFA, What UEFA does, Besøgsdato: (16/05-2024)

⁶⁰ Evald, Jens & flere (2020) Dansk og international sportsret (3. Udg) Djøf Forlag, side 159

⁶¹ Evald, Jens & flere (2020) Dansk og international sportsret (3. Udg) Djøf Forlag, side 133ff

⁶² Evald, Jens & flere (2020) Dansk og international sportsret (3. Udg) Djøf Forlag, side 147ff

Tvistløsning

I det kommende afsnit vil det blive illustreret, hvilke former for tvister sportsretten selv kan træffe afgørelser i, samt hvilke tvister der ikke selvstændigt kan afgøres af sportsretten. Det er vigtigt at understrege, at afsnittet ikke er udtømmende, men derimod skal anses som et forsøg på at vise, hvilke områder sportsrettens domstole typisk opererer inden for, og hvilke de ikke gør. Første del af afsnittet vil behandle tvister, hvor sportsretten, både på internationalt og nationalt plan, selv har truffet afgørelser. I den næste del vil blive behandlet tvister, som sportsretten har overladt til de civile domstole.

Tvistløsning indenfor sportsretten

Sportens retsinstanser behandler typisk tvister inden for følgende fire hovedområder: ”uenigheder om forståelse af konkurrenceregler, disciplinærsager, sager om eksklusion fra idrætsforeninger og uenigheder om indgåelse eller forståelse af kontrakter.”.⁶³ Disse udgør typisk de primære områder, som sportsretten beskæftiger sig med, selvom listen ikke er udtømmende.

Idrættens disciplinære system håndterer disse tvister på både internationalt og nationalt plan, og retsinstanserne anvender samme fremgangsmåde, uanset om tvisterne har en national eller international karakter. Nedenfor vil der blive præsenteret eksempler på, hvordan tvister vedrørende konkurrenceregler håndteres, samt den juridiske baggrund for at regulere disse i sportsverdenen.

Et internationalt eksempel, hvor både FIFA og CAS træffer afgørelser i en tvist vedrørende konkurrenceregler og hjemmel hertil, er "CAS 2017/A/5324". I denne sag blev en dommer fra Ghana idømt livsvarig karantæne for matchfixing af en VM-kvalifikationskamp mellem Sydafrika og

⁶³ Gade, Poul (2021) Sportsret - lærebog og håndbog om idrættens retsforhold (1. Udg.) Karnov Group Denmark A/S, side 63

Senegal. Som konsekvens heraf bestemte FIFA, at kampen skulle spilles om på grund af brud på konkurrencereglerne. Sagen blev indbragt for CAS, da hjemlen til at kræve kampen genudspillet ikke udtrykkeligt fremgik af FIFA's regler. CAS fandt imidlertid, at der var tilstrækkelig hjemmel, og at beslutningen var berettiget for at sikre en sportsligt korrekt afslutning på tvisten.

Et nationalt eksempel er DIF's Appelinstant sag nr. "15, 16 og 17/2020", hvor Dansk Håndbold Forbund (DHF) på grund af Covid-19-pandemien besluttede at "fryse" stillingen i håndboldligaerne, men ikke suspenderede konkurrencereglerne vedrørende op- og nedrykning. Dette medførte, at tre forskellige håndboldhold rykkede ned fra deres respektive rækker, på trods af muligheden for at undgå dette, hvis stillingen ikke var blevet "frosset".

Sagen blev indbragt for DIF's Appelinstant, da der blev rejst tvivl om DHF's hjemmel til at træffe denne beslutning. Efterfølgende blev DHF's beslutning om at "fryse" stillingen godkendt af DIF's Appelinstant.

Tvistløsning udenfor sportsretten

Tvistløsninger, der finder sted uden for sportsretten, omfatter tvister, som idrættens retsinstanser ikke har kompetence til at afgøre, og derfor forsøges løst gennem de almindelige domstole. Disse tvister kan være af strafferetlig, erstatningsretlig og immateriel karakter. Derudover kan domstolene også inddrages, hvis det vurderes, at idrættens retsinstanser ikke overholder de grundlæggende retsprincipper, der sigter mod at beskytte borgernes grundlæggende rettigheder. Træffer idrættens internationale retsinstanser afgørelser, som ikke overholder disse grundlæggende retsprincipper og dermed tilsidesætter det overordnede formål med at beskytte borgernes rettigheder, kan dette bringes for domstolene.

Dette blev eksempelvis demonstreret i Forbundsdomstolens sag "4A_588/2011", hvor fodboldspilleren Matuzalem da Silva skiftede fra Brescia Calcio den 20. juni 2005 til FC Shakhtar Donetsk på en femårig aftale, der skulle ophøre den 1. juli 2009. Det var aftalt i spillerens kontraktvilkår, at han kunne forlade FC Shakhtar Donetsk tidligere end kontraktens udløb, mod betaling af 25 mio. euro eller mere. En såkaldt frikøbsklausul i fodboldmæssig forstand.

Den 2. juli 2007 opsagde Matuzalem da Silva ensidigt sin kontrakt i henhold til artikel 17 i FIFA's statutter og underskrev derefter den 29. juli 2007 en kontrakt med den spanske klub Real Zaragoza. Som følge heraf krævede FC Shakhtar Donetsk de anførte 25 mio. euro betalt solidarisk af spilleren, Matuzalem da Silva, og hans nye klub, Real Zaragoza. Begge parter nægtede at betale, hvilket førte til, at sagen blev indbragt for FIFA, der traf afgørelse den 2. november 2007. Afgørelsen fastslog, at Real Zaragoza og Matuzalem da Silva var forpligtet til at betale i alt 6,8 mio. euro i kompensation til FC Shakhtar Donetsk.

Sagen blev efterfølgende appelleret til CAS, som bekræftede den samme afgørelse, men fastsatte yderligere, at Real Zaragoza og Matuzalem da Silva skulle betale 12 mio. euro. Matuzalem da Silva og Real Zaragoza appellerede denne afgørelse til Forbundsdomstolen, men deres anke blev afvist.

Da hverken Matuzalem da Silva eller Real Zaragoza var i stand til at betale de 12 mio. euro, traf FIFA's disciplinærudvalg den 30. august 2010 en afgørelse. De gav Matuzalem da Silva og Real Zaragoza 90 dage til at betale beløbet. Det blev desuden understreget, at hvis betalingen ikke blev foretaget inden fristens udløb, ville Matuzalem da Silva blive pålagt disciplinære sanktioner, der inkluderede udelukkelse fra al fodbold, indtil beløbet var betalt, og Real Zaragoza ville blive fratrukket point.

Sagen blev igen appelleret til CAS, men appellen blev afvist. Matuzalem da Silva appellerede derefter FIFA's afgørelse til Forbundsdomstolen og krævede, at afgørelsen blev tilsidesat i henhold til princippet om offentlig politik.

Forbundsdomstolen fastslog, at Matuzalem da Silva var forpligtet til at betale beløbet, men at udelukkelsen fra al fodbold, indtil betalingen blev foretaget, ikke var egnet til at opnå betaling. I stedet kunne FIFA fratage Matuzalem da Silva muligheden for at have indtægt fra sit normale arbejde, hvilket ville gøre det muligt for ham at betale sin gæld.⁶⁴

Udfaldet af denne dom førte til ændringer i FIFA's disciplinærregler, så det ikke længere var muligt at udelukke spillere på grund af manglende betaling, men blot at idømme dem bøder. Dommen viser,

⁶⁴ Evald, Jens & flere (2020) Dansk og international sportsret (3. Udg) Djøf Forlag, side 178ff

at idrættens retsinstanser ikke altid har kompetence eller er i stand til at træffe de korrekte afgørelser og derfor kan tilsidesætte de grundlæggende retsprincipper i Den Europæiske Menneskerettigheds-konvention.

Det er også muligt at anvende de nationale domstole på nationalt niveau. Generelt behandler de strafferetlige og erstatningsretlige sager, da disse søgsmål ikke kan behandles af idrættens retsinstanser.

Det er dog sjældent det forekommer, dog kan der henvises til Højesteretsdom "UfR.1948.181.H", hvor fodboldspilleren Leif blev tacklet af modspilleren Axel. Tacklingen resulterede i to brud på underbensknoglen og senere i amputationen af hele underbenet. Da idrættens retsinstanser ikke har kompetence til at træffe afgørelser vedrørende erstatningsretlige søgsmål, overlades dette til de nationale domstole. Højesteret i Danmark bekræftede, at Axel ikke var ansvarlig for Leifs skade, selvom han brød fodboldloven, da handlingen var inden for sportens normer.

Gennemgangen illustrerer tydeligt, hvordan domstolene indimellem må træde til for at håndtere sportsrelaterede situationer vedrørende erstatning, når idrættens retsinstanser ikke har den nødvendige kompetence til at håndtere dem.

Sportsrettens sammenfatning

Det overstående afsnit har haft til hensigt at skabe klarhed om det komplekse emne inden for dansk og international sportsret. Ud fra det kan man udlede, at sportsretten udgør en juridisk disciplin, der omfatter både national og international lovgivning inden for sporten. Sportsretten er, som tidligere nævnt, påvirket af adskillige juridiske discipliner som EU-retten, foreningsretten, strafferetten osv., hvilket kræver overholdelse af reglerne på flere områder.

Organisationerne i sportsretten er karakteriseret som foreninger og har beføjelse til at regulere sporten, idet de er sikret gennem henholdsvis FN-konventionen, EMRK-artikel 11 og grundlovens §78, stk. 1. Sportsorganisationerne er opbygget efter en hierarkisk struktur, hvor de internationale sportsorganisationer udgør den styrende magt, og de nationale sportsorganisationer skal overholde de love og regler, der udstedes af disse.

I idrættens pyramidestruktur er IOC den øverste myndighed, som fastsætter reglerne for deltagelse ved de Olympiske Lege. Disse regler udgør den øverste retskilde, og andre regler fastsat af sportsorganisationer i idrættens pyramide skal være i overensstemmelse hermed. Inden for fodbold er de internationale forbund, FIFA og UEFA, de øverste myndigheder, som administrerer fodbold på henholdsvis globalt og europæisk niveau. De nationale forbund skal således overholde og implementere disse regler i deres eget regelsæt.

Idrættens retsinstanser fungerer som sportens domstole, der løser juridiske konflikter og tvister i sporten. Organisatorisk er retsinstanserne implementeret i de samme sportsorganisationer, som administrerer sportsgrenene, og de fleste tvister kan løses inden for det relevante sportsforbund. På trods af dette er den øverste retsinstans i sporten den internationale sportsdomstol CAS. CAS er dog underlagt Forbundsdomstolen i ekstraordinære situationer.

Formålet med at have retsinstanser i sportens verden er dels at sikre hurtigere og billigere tvistløsning sammenlignet med en civil retssag, men også at anerkende sportens autonomi og kompetence til selv at kunne varetage tvister på relevante juridiske områder. Tvister inden for sportsretten omfatter typisk konkurrenceregler, disciplinærregler, eksklusion fra idrætsforeninger og kontraktfortolkning, men på trods af dette kan idrættens retsinstanser også træffe afgørelser i sager, der omhandler andre områder både internationalt og nationalt. Grænsen for retsinstansernes kompetenceområder er langt fra entydig, og det vil kræve væsentlig mere retspraksis for at kunne drage yderligere konklusioner om samspillet mellem henholdsvis de civile- og idrættens retsinstanser.

På trods af at det forekommer sjældent, og der umiddelbart er et fåtal af tilfælde, viser retspraksis, at idrættens retsinstanser ikke har kompetence til at varetage strafferetlige, erstatningsretlige og immaterielle problemstillinger. Yderligere vil afgørelser, der strider imod grundlæggende rettigheder, blive efterprøvet hos civile domstole.

EU-ret og sport

Baseret på analysen af sportsrettens struktur og grundlæggende tvistløsningsmetoder i de foregående afsnit, vil dette afsnit undersøge, hvordan EU-retten påvirker sportsretten. Der vil blive gennemgået, hvordan EU-retten historisk set har haft indflydelse på sportsretten ved at forme EU-retslige reguleringer og hvordan den aktuelle retstilstand er på udvalgte områder. Der vil blive undersøgt, hvordan disse udvalgte områder har påvirket sportsretten, hvorefter relevant retspraksis vil blive tematiseret i lyset af EU-samarbejdets grundlæggende principper.

Tilblivelsen

Som tidligere påpeget, er sportsretten påvirket af forskellige juridiske områder, hvor EU-retten er en af de mest udfordrende for sportens autonomi.⁶⁵ Historisk set begyndte EU-Domstolen at træffe afgørelser vedrørende sport i 1970'erne, men disse afgørelser havde begrænset indflydelse på sportsorganisationernes selvstyre, og de gav ikke klare retningslinjer for, hvordan EU-retslige principper skulle anvendes inden for sportens verden.⁶⁶

EU-retten begyndte gradvist at spille en større rolle i sportsretten, først gennem såkaldt "soft-law" såsom ikke-bindende erklæringer, udtalelser og meddelelser fra EU's institutioner.⁶⁷ Disse former for soft-law fungerede som retningslinjer for sporten, selvom de ikke var juridisk bindende. En af årsagerne til, at EU-retten ikke greb direkte ind i reguleringen af sportsretten, skyldtes EU's interne konflikt mellem ønsket om at regulere sporten som en økonomisk, kulturel og uddannelsesmæssig faktor under de indre markedsregler og samtidig anerkende sportens autonomi og ret til selvregulering.⁶⁸

⁶⁵ Evald, Jens & flere (2020) Dansk og international sportsret (3. Udg) Djøf Forlag, side 309

⁶⁶ Evald, Jens & flere (2020) Dansk og international sportsret (3. Udg) Djøf Forlag, side 309

⁶⁷ Evald, Jens & flere (2020) Dansk og international sportsret (3. Udg) Djøf Forlag, side 311ff

⁶⁸ Evald, Jens & flere (2020) Dansk og international sportsret (3. Udg) Djøf Forlag, side 309ff

Denne tilbageholdenhed fra EU's side ændrede sig imidlertid med Bosman-dommen fra 1995. Dommen overraskede sportsverdenen ved at markere en klar indgriben i sportens selvstyre og autonomi, hvilket kom efter årtier med passivitet fra EU's side.⁶⁹ Sportsverdenens reaktion på Bosman-dommen medførte en begyndende bestræbelse på at formulere undtagelsesbestemmelser til EU's indgribende regler inden for sporten.

Sportens organisationer samarbejdede med Europa-Parlamentet og medlemsstaterne om at udarbejde et forslag til en bestemmelse, der prioriterede sportens autonomi samt konsultation med sportsorganisationer vedrørende juridiske spørgsmål for at imødegå potentielle nye Bosman-domme.⁷⁰ Desværre blev dette forslag ikke til noget på grund af EU's fokus på udvidelse af EU-fællesskabet og EU-Kommissionens modvilje mod at skabe præcedens for undtagelser fra EU's regler på andre områder.⁷¹

EU's respons på sportsverdenens bekymringer kom igen i form af soft-law, der støttede op om sportens autonomi og bevaring af selvstændighed, som set i EU-Kommissionens hvidbog om idræt fra 2007. Yderligere begyndte EU nu direkte at regulere sportsregler i det omfang, som Bosman-dommen, efterfølgende afgørelser, og soft-law muliggjorde. Et eksempel herpå var en drastisk ændring af transfersystemet i fodbold.

Sportsverdenen måtte vente indtil 2009, før der blev indført en direkte retlig grundlag for EU's regulering af sporten, i form af artikel 165 i Lissabontraktaten.⁷²

Artikel 165 TEUF - EU-rettens indtræden

Artikel 165 i Traktaten for Den Europæiske Unions Funktion var ikke kun en massiv anerkendelse af sport i sin helhed, men kan også anses et nyt pust af liv til et ellers ignoreret retsområde. Artiklen anerkender sportens karakter og indflydelse ved en udtalelse om, at unionen skal bidrage til at fremme de europæiske dimensioner inden for sporten, idet den tager hensyn til dens særlige karakter, dens

⁶⁹ Evald, Jens & flere (2020) Dansk og international sportsret (3. Udg) Djøf Forlag, side 309ff

⁷⁰ Evald, Jens & flere (2020) Dansk og international sportsret (3. Udg) Djøf Forlag, side 313

⁷¹ Evald, Jens & flere (2020) Dansk og international sportsret (3. Udg) Djøf Forlag, side 313

⁷² Evald, Jens & flere (2020) Dansk og international sportsret (3. Udg) Djøf Forlag, side 314ff

strukturer baseret på frivilligt arbejde og dens sociale og pædagogiske funktioner, jf. TEUF. Art. 165, nr. 1. 2. pkt.

Den bekræfter, at sport ikke blot er en økonomisk aktivitet, men også en social og pædagogisk mekanisme, der spiller en væsentlig rolle i samfundet.⁷³

Artiklen sigter mod at fremme sporten i Europa ved at styrke dens europæiske dimension gennem fremme af retfærdighed og åbenhed i sportskonkurrencer samt forbedre samarbejdet mellem de organisationer og myndigheder, der har ansvaret for sporten. Derudover har den til formål at beskytte sportsudøvernes fysiske og moralske integritet.⁷⁴ Desuden søger Unionen at forbedre samarbejdet med tredjelande og internationale organisationer, der beskæftiger sig med uddannelse og sport.

Med tilføjelsen af artikel 165 i Lissabon-traktaten ønsker Unionen at fremme eksternt samarbejde, idet traktaten tager højde for sportens særlige karakteristika, herunder dens frivillige struktur og dens sociale og uddannelsesmæssige funktion.⁷⁵ Bestemmelsen giver Unionen mulighed for at handle frit inden for lodrette problemstillinger, men har ikke haft betydelig indvirkning på grund af dens mangel på vandrette bestemmelser.⁷⁶ Derfor er artiklen også en anerkendelse af EU's direkte regulering af sport gennem en lovbestemmelse.⁷⁷

Effekten af TEUF-artikel 165 på sporten er betydningsfuld. Den giver et retligt grundlag for EU's engagement i sportsspørgsmål og understreger vigtigheden af at anerkende sportens særlige karakter og sociale værdi. Dette kan påvirke politikker og initiativer på både nationalt og europæisk niveau og bidrage til at skabe en mere holistisk tilgang til sportsudvikling og -styring. Samtidig lagde artiklen grundsten for eventuel etablering af EU-programmer og initiativer, der sigter mod at fremme sportens europæiske dimensioner og udnytte dens potentiale som et værktøj til social forandring og samhørighed.

⁷³ Evald, Jens & flere (2020) Dansk og international sportsret (3. Udg) Djøf Forlag, side 316

⁷⁴ Karnov Group Denmark A/S, Louise Tandrup Christensen, Kommentar Pl: TEUF art. 165-166, Afsnit XII. Uddannelse, erhvervsuddannelse, ungdom og sport, (16/05-2024)

⁷⁵ Karnov Group Denmark A/S, Louise Tandrup Christensen, Kommentar Pl: TEUF art. 165-166, Afsnit XII. Uddannelse, erhvervsuddannelse, ungdom og sport, (16/05-2024)

⁷⁶ Evald, Jens & flere (2020) Dansk og international sportsret (3. Udg) Djøf Forlag, side 316

⁷⁷ Evald, Jens & flere (2020) Dansk og international sportsret (3. Udg) Djøf Forlag, side 317

Artikel 45 - Arbejdskraftens og sportens frie bevægelighed

Princippet om arbejdskraftens frie bevægelighed udgør et fundamentalt EU-retsligt princip, og det er fastslået i EU-Domstolens praksis, at kun undtagelser kan begrænse dets anvendelsesområde. Artiklen understreger, at enhver unionsborger har ret til at færdes og opholde sig frit i medlemsstaterne.⁷⁸

Bestemmelsen er til gavn for arbejdstagerne inden for EU. Den fastslår, at unionsborgere har frihed til at bevæge sig og arbejde i andre EU-lande under samme vilkår som de pågældende lands egne borgere. Dette indebærer blandt andet, at der ikke må diskrimineres på grund af arbejdstagerens nationalitet med hensyn til beskæftigelse, løn og andre arbejdsvilkår. Derudover har arbejdstageren ret til at opholde sig i et andet EU-land efter afslutningen af ansættelsesforholdet.⁷⁹ Med andre ord er arbejdskraftens frie bevægelighed for arbejdstagere en central frihed i EU.

Fuldbyrdelsesmomentet

Fuldbyrdelsestidspunktet indtræder, når der opstår enhver hindring for den frie bevægelighed. Det er ikke kun medlemsstaterne, der har ansvaret for at overholde artikel 45 TEUF, men også private arbejdsgivere og andre aktører på arbejdsmarkedet, som skal respektere EU-borgernes ret til fri bevægelighed. Med andre ord kan ovenstående parter blive gjort ansvarlige i henhold til artikel 45 TEUF, hvis en arbejdstager udsættes for diskrimination eller restriktioner, der hindrer deres frie bevægelighed, herunder forskelsbehandling baseret på nationalitet ved ansættelse eller adgang til beskæftigelse.

Bestemmelsens anvendelse i sport

Ovenstående rejser spørgsmålet om bestemmelsens anvendelsesområde inden for sportsverdenen og medlemsstaternes beføjelse til at vedtage eventuelle begrænsninger af den frie bevægelighed for arbejdstagere.

⁷⁸ Neergaard, Ulla & Nielsen, Ruth (2021) EU-ret (8. Udg) Karnov Group Denmark A/S, side 498ff

⁷⁹ Neergaard, Ulla & Nielsen, Ruth (2021) EU-ret (8. Udg) Karnov Group Denmark A/S, side 498ff

Den første retssag med relevans for sportsverdenen og de grundlæggende principper blev afgjort af EU-Domstolen i 1974. Sagen "C-36/74" involverede to hollandske statsborgere, Walrave og Koch, der ønskede at arbejde som såkaldte pacere inden for cykelsporten. Dette indebærer, at de kørte på motorcykler foran cykelryttere for at skabe en slipstrøm.

Walrave og Koch arbejdede for forskellige nationer som pacere, men i 1974 blev de underlagt en ny praksis af Det Internationale Cykelforbund (UCI). Denne praksis krævede, at pacere og cykelryttere skulle være af samme nationalitet for at deltage i verdensmesterskaber, hvilket betød, at Walrave og Koch mistede muligheden for at arbejde for andre nationer end deres egen.

Walrave og Koch mente, at dette udgjorde ulovlig nationalitetsdiskrimination, og derfor blev spørgsmålet bragt for EU-Domstolen. EU-Domstolen fastslog, at sportsudøvelse skulle betragtes som en del af fællesskabets målsætninger, da den blev anset for at udgøre en økonomisk aktivitet.

EU-Domstolen konkluderede, at det var i strid med EU-retten at diskriminere en atlet på baggrund af nationalitet, når der var tale om økonomisk aktivitet. Dog fastslog domstolen, at sportsverdenen havde en vis grad af autonomi, især når det kom til sammensætningen af nationale hold.

EU-Domstolen pointerede, at sammensætningen af nationale sportshold ikke var omfattet af forbudet mod diskrimination, da disse ikke blev betragtet som økonomisk aktivitet. Derfor var Walrave og Koch underlagt UCI's praksis vedrørende nationale cykelforbund. Med andre ord fandt EU-Domstolen, at hindringen af den frie bevægelighed var acceptabel, da sammensætningen af nationale hold ikke blev anset for at være en økonomisk aktivitet.

En gentagelse af de principper, som allerede blev fastlagt i Walrave og Koch-dommen vedrørende atleters ret til at støtte sig til fællesskabsreglerne om arbejdstagers og tjenesteydelsers frie bevægelighed, findes i Dona-dommen "C-13/76". I modsætning til Walrave og Koch-dommen havde Dona-dommen en skarpere tilgang til arbejdskraftens frie bevægelighed. EU-Domstolen fremhævede her, at udlæningeklausuler var til hinder for denne bevægelighed.

Efter disse domme blev der indledt forhandlinger mellem UEFA og EU-Kommissionen. I 1978 forpligtede UEFA sig til at fjerne begrænsninger for antallet af udenlandske fodboldspillere, som en klub kunne kontraktsætte, når det drejede sig om statsborgere fra medlemsstater.

Selvom både Walrave og Koch-dommen samt Dona-dommen fastlagde vigtige principper om sportens overensstemmelse med fællesskabsretten, stoppede disse domme ikke direkte tilfælde af nationalitetsbaseret diskrimination i sportsverdenen.

Sammenligneligt med de to tidligere nævnte domme er dommen "C-438/00" en betydningsfuld afgørelse inden for europæisk fodbold. Den blev anlagt af den belgiske fodboldspiller Jean-Marc Bosman og havde stor indflydelse på transfersystemet og spillernes rettigheder i fodboldverdenen.

Bosman var en professionel fodboldspiller, der spillede for den belgiske klub RFC Liège. I 1990 udløb hans kontrakt, hvorefter Bosman ikke accepterede det nye kontrakttilbud, der indebar en lønreduktion på 75% fra RFC Liège. Derfor blev Bosman placeret på en tvungen transferliste. Da ingen var interesserede i Bosman, kontaktede han selv den franske klub US Dunkerque, og klubberne indgik derefter en aftale om, at Bosman kunne spille i US Dunkerque i 1 år for 1.200.000 BFR eller blive købt permanent for 4.800.000 BFR. Begge aftaler var betinget af, at transfercertifikatet fra det belgiske forbund var i det franske forbunds hænder senest den 2. august 1990. På grund af manglende tiltro til US Dunkerques betalingsevne undlod RFC Liège at give det belgiske fodboldforbund instruks om at udstede det nødvendige transfercertifikat, hvorefter de to kontrakter bortfaldt. RFC Liège krævede stadig betaling for Bosman, hvilket US Dunkerque nægtede at betale. Derfor blev Bosman suspenderet af RFC Liège og kunne ikke spille fodbold. Bosman anlagde herefter en erstatningssag mod RFC Liège og det belgiske fodboldforbund, hvorefter sagen gik videre til landsretten i Belgien "Cour d'Appel Liège", som stadfæstede, at RFC Liège havde handlet retsstridigt ved at forhindre Bosmans skifte til US Dunkerque. Appelretten opstillede midlertidigt to præjudicielle spørgsmål til EU-Domstolen.

Det første præjudicielle spørgsmål omhandlede, hvorvidt transferreglerne udgjorde en hindring for arbejdskraftens frie bevægelighed, hvilket som beskrevet ovenfor er ulovligt. EU-Domstolen

pointerede i den forbindelse, hvordan transferreglerne kunne legitimeres for fodboldklubberne, og hvordan disse regler var hindrende for professionelle fodboldspillere.

I dommen fastslår EU-Domstolen, at den frie bevægelighed for arbejdskraft er en grundlæggende rettighed, som også gælder for fodboldspillere. Derfor kan krav om overførselssummer efter udløbet af en kontrakt udgøre en hindring for den frie bevægelighed og konkurrence. Konkurrencebegrænsninger og andre hindringer for den frie bevægelighed kan kun accepteres, hvis de er nødvendige af hensyn til legitime formål og proportionale i forhold til dette.

En overførselssum betegnes i dommen som en kompensation for de økonomiske investeringer, som en fodboldklub har foretaget i spilleren. Derfor kan klubben kun kræve en overførselssum, hvis den kan bevise, at kravet er nødvendigt for at beskytte dens legitime økonomiske interesse. Hvis klubben er i stand til at bevise, at den har foretaget økonomiske investeringer i spilleren, som overstiger kontraktens værdi, kan den kræve en overførselssum. Klubben skal også kunne dokumentere, at kravet om en overførselssum er proportionalt i forhold til dens økonomiske interesser.

Når en klub kræver en overførselssum, har fodboldspilleren mulighed for at bevise det modsatte, nemlig at klubben ikke har foretaget en økonomisk investering, som overstiger kontrakten. Fodboldspilleren kan også argumentere for, at kravet er i strid med EU's konkurrenceregler. Derfor skal enhver overførselssum, som en klub kræver efter udløbet af en kontrakt, nøje undersøges for at afgøre, om det er i overensstemmelse med EU's lovgivning. Hvis kravet anses for at være i strid med EU's lovgivning, vil overførselssummen blive anset for ugyldig.

Det andet præjudicielle spørgsmål omhandlede udlændingeklausuler, specifikt om de udlændingeklausuler, der begrænsede klubberne ved at tillade et begrænset antal professionelle fodboldspillere, som var statsborgere i andre medlemsstater. EU-Domstolen fastslog, at disse klausuler var en hindring for den frie bevægelighed, da de begrænsede klubbernes muligheder. Selvom man argumenterede for den traditionelle forbindelse mellem landet og klubben, fastslog EU-Domstolen, at begrænsningen af disse fodboldspillere var en klar hindring af EU-traktatens artikel 45, stk. 2, og derfor ikke tilladt på klubniveau.

Bosman-dommen ændrede det europæiske transfersystem radikalt. Tidligere kunne klubber kræve betaling for spillere, selv når deres kontrakter var udløbet, og spillere var derfor bundet til deres klubber, medmindre der blev betalt en overførselssum. Bosman-dommen gav atleter ret til at bevæge sig frit, når deres kontrakter udløb, og afskaffede de fleste begrænsninger på spillernes bevægelsesfrihed i Europa. Den ændrede spillernes rettigheder og gav dem større frihed til at vælge klubber, når deres kontrakter udløb. Det gjorde det også lettere for fodboldspillere at flytte fra en klub til en anden og ændrede dynamikken i transfermarkedet.

I dommen "C-315/08" blev der anmodet om præjudiciel afgørelse vedrørende fortolkning af artikel 45 (EF art. 39). Sagen omhandlede fodboldspilleren Bernard, der havde indgået en treårig ungdomskontrakt med en fransk klub. EU-Domstolen fastslog, at sådanne kontrakter havde til formål at tilskynde fodboldklubber til at træne unge spillere og ikke udgjorde en hindring af den frie bevægelighed. Dommen ændrede fodboldens uddannelsessystem ved at tillade skift til en anden klub efter udløbet af ungdomskontrakten, men pålagde den nye klub at godtgøre uddannelsesklubben for dens investering i den unge spiller. Derved blev pengene i sporten solidarisk fordelt.

Delkonklusion

Dette var en gennemgang af en række domme fra EU-Domstolen, der har haft betydning for sportsverdenen og udviklingen af reglerne om den frie bevægelighed for arbejdstagere inden for sport.

Først og fremmest nævnes Walrave og Koch-dommen samt Dona-dommen, der begge har været afgørende for at fastslå princippet om arbejdskraftens frie bevægelighed i sporten. Derefter beskrives Bosman-dommen, der ændrede transfersystemet og spillernes rettigheder markant ved at tillade spillere at bevæge sig frit efter kontraktens udløb. Sidst men ikke mindst fremhæves Bernard-sagen, der belyser forskellige aspekter af reglerne om ungdomskontrakter og klubskeer inden for sporten, herunder behovet for kompensation til uddannelsesklubberne eller ungdomsklubberne.

Disse domme sammenfatter vigtige retsprincipper inden for sportsverdenen og viser, hvordan EU-Domstolen har arbejdet med at balancere hensynene til den frie bevægelighed for arbejdstagere og sportens særlige karakter.

EU-rettens konkurrenceregler & sporten

Da Bosman-dommen blev afsagt i 1995, ændrede denne dom radikalt forholdet mellem EU og den europæiske sportsverden. Dog beskæftigede Bosman-dommen sig kun med forhold vedrørende den frie bevægelighed og ikke med forhold vedrørende EU's konkurrenceregler.⁸⁰ I følgende afsnit vil der derfor blive belyst sammenspillet mellem artikel 101 og 102 i Traktaten om Den Europæiske Unions Funktionsmåde (TEUF) og sportsretten.

Artikel 101 TEUF - Konkurrencebegrænsende aftaler

Artiklen er afgørende for EU's konkurrencepolitik, da den efter sin ordlyd sigter efter at forhindre virksomheder i at indgå aftaler eller træffe beslutninger, der begrænser konkurrencen, skader forbrugere eller det frie markeds effektivitet. Den forbyder enhver form for aftaler, beslutninger eller afstemninger mellem virksomheder, der har til formål at hindre, begrænse eller fordreje konkurrencen på det indre marked, og som påvirker samhandel. Dette inkluderer konkurrencebegrænsende aftaler såsom karteldannelse og koordineret praksis vedrørende prisfastsættelse eller produktionsbegrænsning, samt opdeling af markedet mellem virksomheder. Disse aftaler er altid forbudte uden undtagelse.⁸¹

Fuldbyrdelsesmomentet

For at ifalde ansvar efter artikel 101, stk. 1 TEUF, skal der være en aftale mellem virksomheder, sammenslutninger af virksomheder eller enhver form for koordineret praksis, som har til hensigt eller virkning at forhindre, begrænse eller fordreje konkurrencen på det indre marked og være tilstrækkelig væsentlig til at påvirke handelen mellem medlemsstaterne. Desuden kan sådanne aftaler ikke retfærdiggøres i henhold til undtagelsesbestemmelsen i artikel 101, stk. 3 TEUF.

Anvendelsesområde i sporten

⁸⁰ Evald, Jens & flere (2020) Dansk og international sportsret (3. Udg) Djøf Forlag, side 332

⁸¹ Europa-Parlamentet, KonkurrencepoliPk, (16/05-2024)

Meca-Medina-dommen med reference til "C-519/04P" behandlede sagen om to professionelle svømmere, David Meca-Medina og Igor Majcen, som begge blev udelukket fra konkurrencesvømning af Fédération Internationale de Natation (herefter FINA) i fire år på grund af doping. Svømmerne appellerede afgørelsen til sportens internationale domstol CAS, som oprindeligt stadfæstede udelukkelsen, men på baggrund af nye oplysninger i sagen blev svømmernes karantæne nedsat til to år.

Efter nedsættelsen af deres karantæne indgav svømmerne en klage til EU-Kommissionen og hævdede, at der var sket overtrædelse af EU's konkurrenceregler, herunder artikel 101 og 102 i Lissabontraktaten. EU-Kommissionen afviste imidlertid svømmernes klage og fastslog, at dopingreglerne udelukkende har sportslig karakter og derfor ikke falder inden for anvendelsesområdet for EU's konkurrenceregler.⁸²

Svømmerne appellerede herefter sagen til EU-Domstolens ret af første instans, som nåede frem til samme resultat som EU-Kommissionen.⁸³ Svømmerne anlagde derefter appel til EU-Domstolen, som traf en markant anderledes beslutning. EU-Domstolen brød her med den traditionelle opfattelse fra EU-praksis, som skelnede mellem udelukkende sportslige bestemmelser og bestemmelser vedrørende økonomisk aktivitet.

EU-Domstolen brød med den tidligere opfattelse ved at fastslå, at retten af første instans havde begået en fejl i retsanvendelsen ved at hævde, at dopingreglerne på grund af deres sportslige karakter ikke automatisk faldt ind under EU's konkurrenceregler. Domstolen nævnte også muligheden for, at en konkurrencebegrænsende regel kunne være berettiget, hvis den havde et legitimt formål. EU-Domstolen fremhævede organiseringen og afviklingen af sportskonkurrencer som et sådant formål, da dette sigtede mod at sikre sund konkurrence mellem atleterne.

Selvom svømmerne blev ofre for fejlagtig retsanvendelse, vurderede EU-Domstolen, at deres toårige karantæne var proportional. Dette skyldtes, at svømmerne ikke kunne bevise, at EU-Kommissionens skøn i sagen var urigtigt. Derfor blev karantænen på to år opretholdt.

⁸² EU Kommissionens pressemeddelse, Application of EC antitrust rules in the sport sector: an update, (16/05-2024)

⁸³ T-313/02

Meca-Medina-dommen medførte en betydelig ændring i tilgangen til sportsorganisationers regler i forhold til EU's konkurrenceregler. Før denne afgørelse blev der traditionelt skelnet mellem bestemmelser med sportslig karakter og dem med økonomisk formål. En regel anset for at være sportslig, blev ikke undersøgt for overtrædelse af konkurrencereglerne. Dette var praksis baseret på tidligere sager som Walrave og Koch.⁸⁴

Efter Meca-Medina-dommen introducerede EU-Kommissionen en 4-trins test, der skulle vurdere, om sportsorganisationers regler faldt ind under anvendelsesområdet for TEUF art. 101 og 102. Dommen bidrog derfor til en mere nuanceret tilgang til sportsregulering i relation til EU's konkurrenceregler.

EU-Kommissionen udstedte en vejledning i fire trin, der specificerede hvornår en sportsregel vil blive underlagt artikel 101 eller 102 TEUF.⁸⁵ Den første del af EU-Kommissionens vejledning i fire trin fokuserer på, om sportsorganisationen skal betragtes som en enkelt virksomhed eller som en sammenslutning af virksomheder. Hvis en sportsorganisation anses for at være en enkelt virksomhed, vil dens handlinger normalt ikke være omfattet af konkurrencereglerne. På den anden side vil en sammenslutning af virksomheder, hvor medlemmerne udøver økonomisk aktivitet, være underlagt konkurrencereglerne. Det er derfor vigtigt at vurdere, om sportsorganisationens medlemmer, herunder klubber og atleter, deltager i økonomisk aktivitet, og i hvilket omfang de gør det. Hvis der ikke er nogen form for økonomisk aktivitet involveret, vil sportsreglen normalt ikke falde ind under EU's konkurrenceregler.⁸⁶

Andet trin i EU-Kommissionens vejledning involverer vurderingen af, hvorvidt sportsreglen begrænser konkurrencen i henhold til betingelserne i artikel 101, stk. 1 TEUF, eller om den udgør et misbrug af dominerende stilling i henhold til artikel 102, stk. 1 TEUF. EU-Kommissionen henviser til principperne fra tidligere retspraksis for at evaluere disse spørgsmål. Disse principper omfatter:

- a) Den overordnede sammenhæng, hvori reglen blev udformet eller dens virkninger og mål.
- b) Om de restriktioner, der opstår som følge af sportsreglen, er nødvendige for at opnå dens mål.

⁸⁴ Evald, Jens & flere (2020) Dansk og international sportsret (3. Udg) Djøf Forlag, side 333

⁸⁵ EU-Kommissionens rapport, Hvidbog om idr.t (White Paper on Sport) - COM(2007) 391, (11/07-2007)

⁸⁶ EU-Kommissionens rapport, White Paper on Sport: Annex I: Sport and EU competition rules, (11/07-2007)

c) Om reglen er proportional i forhold til de mål, den forfølger.⁸⁷

Tredje trin indebærer en vurdering af, hvorvidt samhandlen mellem medlemsstaterne påvirkes.⁸⁸

Fjerde trin består i at undersøge, om sportsreglen opfylder betingelserne i artikel 101, stk. 3 TEUF, hvilket kunne medføre, at forbuddet i artikel 101, stk. 1 TEUF bliver erklæret ugyldigt.⁸⁹

Det er vigtigt at bemærke, at EU-Kommissionens Hvidbog om idræt, og dermed denne 4-trin test, ikke er juridisk bindende. Det fungerer derimod som en vejledning fra EU-Kommissionen om deres administrative praksis ved vurderingen af, om sportsregler falder inden for rammerne af artikel 101 og 102 TEUF.

Delkonklusion

Meca-Medina-dommen klargjorde, at tidligere praksis, hvor EU-Kommissionen og første instans af EU-Domstolen afviste sager om udelukkelse fra sportsgrene under henvisning til deres sportslige karakter, ikke længere var gældende. EU-Domstolen fastslog, at sådanne sager nu kunne efterprøves ved EU-Domstolen, og at den hidtidige opdeling af sportens og EU-rettens anvendelsesområde ikke længere var relevant.

Det blev klargjort, at udelukkelse fra sportsgrene kunne være konkurrencebegrænsende, men at det i visse tilfælde var legitimt i henhold til sportens specifikke forhold. Dette markerede en ændring i tilgangen til, hvordan sportsrelaterede sager blev behandlet i EU-regi, idet de nu blev anerkendt som potentielle konkurrencespørgsmål, der kunne efterprøves og afgøres ved EU-Domstolen.

Artikel 102 TEUF - Misbrug af dominerende stilling

Formålet med bestemmelsen er at beskytte imod virksomheder, der har en dominerende position på markedet, og som udnytter denne position til at forhindre konkurrenter med det formål at opretholde den eksisterende konkurrence på det indre marked, så længe det påvirker handlen mellem medlemsstaterne.

⁸⁷ EU-Kommissionens rapport, White Paper on Sport: Annex I: Sport and EU competition rules, (11/07-2007)

⁸⁸ EU-Kommissionens rapport, White Paper on Sport: Annex I: Sport and EU competition rules, (11/07-2007)

⁸⁹ EU-Kommissionens rapport, White Paper on Sport: Annex I: Sport and EU competition rules, (11/07-2007)

Ifølge EU's konkurrenceregler er det forbudt for en virksomhed at misbruge sin dominerende position på markedet, hvilket indebærer at lade kunderne betale overpriser, hvilket kan skade både forbrugerne og konkurrenterne. En virksomhed anses for at have en dominerende position, når den har en stærk økonomisk stilling og har mulighed for at forhindre effektiv konkurrence på markedet, hvilket giver den frihed til at handle uafhængigt af konkurrenter, kunder og forbrugere.⁹⁰

Det er vigtigt at understrege, at det ikke er en overtrædelse af EU's konkurrenceregler at have en dominerende stilling, men den dominerende virksomhed har stadig ansvaret for at sikre, at dens adfærd ikke forvrænger konkurrencen. En aggressiv prispolitik eller opkrævning af urimeligt høje priser er således forbudt. Desuden bør det bemærkes, at artikel 102 TEUF ikke udtømmende regulerer, hvordan en virksomhed med en dominerende position kan misbruge markedet på ulovlig vis.⁹¹

Fuldbyrdelsesmomentet

For at være ansvarlig i henhold til artikel 102 TEUF, skal en virksomhed have en økonomisk magtposition på sit marked, som er tilstrækkelig til at hindre effektiv konkurrence, og samtidig misbruge denne dominerende stilling på markedet i en grad, der kan påvirke samhandlen mellem medlemsstaterne, forudsat at dette marked anses for at være det indre marked eller en væsentlig del heraf.⁹²

Det er muligt at søge om fritagelse i henhold til denne artikel, hvor de berørte parter skal fremlægge nødvendig dokumentation for at bevise, at den objektive begrundelse er berettiget. Sportsorganisationerne vil hævde, at de legitime hensyn i sporten er tilstrækkeligt bevis for EU-Domstolen.⁹³

Bestemmelsens anvendelsesområde i sporten

Det er på baggrund af ovenstående relevant at undersøge, hvornår EU-retten specifikt har behandlet misbrug af en dominerende stilling efter artikel 102 TEUF inden for sportsverdenen. Det er også

⁹⁰ Europa-Parlamentet, Konkurrencepolitik, (16/05-2024)

⁹¹ Europa-Parlamentet, Konkurrencepolitik, (16/05-2024)

⁹² Karnov Group Denmark A/S, Louise Tandrup Christensen, Kommentar Pl: TEUF art. 101-105, Afsnit VII. De fælles regler om konkurrence, fiskale spørgsmål og indbyrdes tilnærmelse af lovgivningerne, (16/05-2024)

⁹³ C-333/21

vigtigt at undersøge, om disse sportsorganisationer udøver en økonomisk aktivitet og derfor betragtes som monopolister inden for administrationen af deres sportsgrene.

En af de første undersøgelser i sportsverdenen vedrørende denne del af EU's konkurrenceregler var i FIA-sagen "2001/C 169/03". I slutningen af 1990'erne var Fédération Internationale de l'Automobile (herefter FIA) den styrende organisation inden for motorsport, og EU-Kommissionen indledte en undersøgelse af FIA's misbrug af sin dominerende stilling.

Alle, der ønskede at deltage i en international motorsportsbegivenhed, var nødt til at ansøge om licens hos FIA. Uden denne licens resulterede det i udelukkelse fra enhver form for motorsport i Europa. FIA var derfor den eneste regulerende instans for internationale motorløb i Europa. Risikoen for at miste sin licens betød, at man ikke turde deltage i motorløb, der ikke var arrangeret af FIA, da de organiserede løbene og kontrollerede køreanlæggene, som en potentiel konkurrent skulle bruge til at afholde sit eget løb. EU-Kommissionen fandt beviser for, at FIA mindst en gang havde tvunget en konkurrent ud af markedet. Derudover misbrugte FIA sin magt til at erhverve alle medierettigheder gennem et kontrolleret selskab ved navn ISC. Dette gav FIA også monopol på alle medierettigheder inden for motorsporten.⁹⁴

EU-Kommissionens undersøgelse viste overtrædelser af EU-lovgivningen, hvilket resulterede i bødestrafte og krav om, at FIA adskilte sine kommercielle interesser i et separat selskab, så FIA kun havde en regulativrolle inden for sporten.⁹⁵

Efter en periode med minimal indgriben fra EU's side vedrørende misbrug af en dominerende stilling, traf EU-Domstolen afgørelse i en lignende sag.

I "C-49/07" Motoe v. Dimosio var en græsk organisation, der havde ansvaret for at arrangere motorløb og i den forbindelse indgå sponsor-, reklame- og forsikringsaftaler, blev givet myndigheden til at udstede tilladelser til afvikling af motorløb i Grækenland. Den græske stat havde altså overdraget

⁹⁴ IP/99/434 - EU-Kommissionens pressemeddelelse, Commission opens formal proceedings into Formula One and other international motor racing series, af (30. juni 1999)

⁹⁵ IP/01/1523 - EU-Kommissionens pressemeddelelse, Commission closes its investigation into Formula One and other four-wheel motor sports, af 30. oktober 2001

denne organisation beføjelsen til at give tilladelser til potentielle konkurrenter til at arrangere løb i landet.

Forskellen mellem denne sag og FIA-sagen ligger i den offentlige myndigheds bemyndigelse. Det blev anset for at forvride konkurrencen, at denne organisation potentielt kunne favorisere sine egne konkurrenter på bekostning af andre, og at der ikke var nogen form for kontrol med denne organisation, hvilket muligvis ville have påvirket EU-Domstolens vurdering. Sagen blev behandlet i henhold til artikel 102 TEUF (EF artikel 82) om misbrug af dominerende stilling, selvom den græske organisation faktisk ikke havde misbrugt sin dominerende stilling, men blev dømt på grundlag af muligheden herfor.

En af de centrale sager vedrørende misbrug af en dominerende stilling er EU-afgørelsen om den belgiske fodboldklub Charleroi. I sagen "C-243/06" udfordrede Charleroi, sammen med G-14-sammenslutningen af 14 europæiske topklubber, FIFA's obligatoriske regler om frigivelse af spillere til internationale landskampe uden klubbernes samtykke, samt reglen om, at klubben ville bære risikoen for skader, der opstod under landsholdssammenhæng.

En marokkansk landsholdsspiller ved navn Abdel Oulmers blev alvorligt skadet under en landskamp, hvilket medførte økonomisk tab for hans klub Charleroi. Derefter blev der anlagt sag mod FIFA for det tab, som Charleroi led, og der blev rejst et krav på 860 millioner euro i erstatning fra G-14-klubberne for de sidste 10 års omkostninger, som følge af denne FIFA-regel. Sagen blev bragt for EU-Domstolen med påstand om, at FIFA's regel var i strid med EU's konkurrenceregler om misbrug af dominerende stilling.

Det udgjorde også en udfordring mod UEFA's ret til at fastsætte landsholdskamp-kalenderen, som bestemte hvornår de nationale ligaer kunne planlægge deres kampe. G-14 fandt disse regler for at være alt for indgribende, da de mente, at UEFA og FIFA ikke tog tilstrækkeligt hensyn til de økonomiske forhold for klubberne og spillernes behov for hvile og restitutionstid. Sagen endte med et udenretligt forlig og må betragtes som en af de største trusler mod den europæiske sportsmodel.

Baggrunden for G-14's indgriben lå i ønsket om en lukket ligastruktur efter den nordamerikanske model, som tidligere er nævnt.⁹⁶ I denne model ville klubberne have kontrol over frigivelsen af deres spillere, i stedet for at UEFA eller FIFA skulle have denne kontrol, hvilket i andre sportsgrene har ført til, at de bedste spillere ikke har været til rådighed til EM og VM-slutrunder.⁹⁷

Hvis Charleroi og G14-klubberne havde vundet sagen, ville det have haft potentiale til at svække UEFA og FIFA's magtposition, da G14-klubberne ønskede at etablere denne nordamerikanske ligastruktur og muligvis ikke ville have frigivet deres spillere til landsholdssammenhæng.⁹⁸

Delkonklusion

Analyserne af tidligere retssager viser, at både EU-Kommissionen og EU-Domstolen ikke tøver med at anvende artikel 102 TEUF i sportsverdenen, hvis omstændighederne giver anledning til det, eller hvis der er potentiale for overtrædelse af EU's konkurrenceregler om misbrug af en dominerende stilling.

Det er dog tydeligt, at der er relativt få retssager på dette område. Dette kan skyldes sportens særegenheder og ønsket om ikke at skabe unødigt opmærksomhed omkring EU-retssystemets indgriben i sportens autonomi.

Sportens legitime hensyn

Sportens unikke karakter betragtes som legitime hensyn, der kan berettige visse fravigelser fra fællesskabets regler, forudsat at de foranstaltninger, der træffes, er proportionale og nødvendige for at opnå og bevare disse legitime hensyn. EU-Kommissionen definerer sportens særlige karakter som: "De særegne træk ved sport, der adskiller den fra andre økonomiske og sociale aktiviteter, som det blev anerkendt i den ændrede EU-traktat i 2009."⁹⁹ Det er vigtigt at understrege, at selvom et formål kan legitimere en vis grad af afvigelse fra fællesskabsreglerne, fastslog EU-Domstolen i Walrave Koch-dommen, at sporten falder ind under disse regler, såfremt der er økonomisk aktivitet

⁹⁶ Evald, Jens & flere (2020) Dansk og international sportsret (3. Udg) Djøf Forlag, side 353

⁹⁷ Evald, Jens & flere (2020) Dansk og international sportsret (3. Udg) Djøf Forlag, side 353

⁹⁸ Evald, Jens & flere (2020) Dansk og international sportsret (3. Udg) Djøf Forlag, side 353

⁹⁹ EU-Kommissionens rapport, Mapping and analysis of the Specificity of Sport, (06-2016), side 3

involveret.¹⁰⁰ Dette indebærer, at de specifikke formål, der legitimeres gennem sportens særlige karakter, skal ses som undtagelser, når sporten er underlagt EU's jurisdiktion, og ikke som undtagelser fra denne jurisdiktion.

EU-rettens institutioner har gennem årtier vurderet, hvornår et formål anses for legitimt med henblik på at bevare sportens særlige karakter, som nævnt tidligere. I bund og grund anses et mål for legitimt, hvis det bidrager til at sikre sportens unikke karakter. Der er blevet fastslået gennem både bindende og ikke-bindende retskilder, at sporten har vigtige sociale, uddannelsesmæssige og kulturelle funktioner i Europa, og at den europæiske sportsmodel bygger på disse funktioner. Begrænsninger af fællesskabsreglerne, der opretholder disse funktioner, kan derfor legitimeres med henblik på at bevare netop disse funktioner. Målene kan også legitimeres ud fra andre hensyn end de nævnte, da dette ikke er en udtømmende liste. Det kan være udfordrende at få et konkret overblik over, hvad der ifølge EU-retten udgør sportens særlige karakter. Ifølge generaladvokat Rantos fra EU-Domstolen er de sportslige mål ofte ikke-kommercielle og kan variere fra mere tekniske mål såsom antidopingregler eller specifikke aspekter af de pågældende sportsgrene til mere generelle mål, som anerkendes i artikel 165 TEUF, såsom integritetsprincippet og princippet om sportslig fortjeneste.¹⁰¹

Det har imidlertid vist sig, at selv hvis et formål anses for legitimt med henblik på at bevare sportens unikke karakter, skal enhver foranstaltning, der afviger fra fællesskabsreglerne, stadig underkastes en prøve. Den specifikke regel, der fraviger EU-reglerne, skal først vurderes for at afgøre, om den er uadskilleligt forbundet med opnåelsen af det legitime formål, og derefter om reglen er proportional med henblik på at nå det legitime formål.¹⁰²

Selvom der er uklarhed om, hvilke formål der anses for legitime med henblik på sportens særlige karakter, vil vi nu forsøge at liste de formål op, der gennem EU-institutionernes retspraksis og handlinger har vist sig at være omfattet af begrebet.

¹⁰⁰ C-36/74, præmis 8

¹⁰¹ C-333/21, præmis 91

¹⁰² C-309/99, præmis 97

I Bosman-dommen fra 1995 anerkendte EU-Domstolen for første gang sportens betydelige rolle i EU. Her fastslog domstolen, at målet om at opretholde ligevægt mellem sportsklubber gennem konkurrence og usikkerhed om resultaterne er legitimt. Desuden nævnte domstolen unge spilleres rekruttering og videreuddannelse som legitime formål.¹⁰³

I Deliege-dommen konstaterede EU-Domstolen, at udtagelse til landshold kan legitimere visse former for diskrimination baseret på nationalitet. Dette skyldes det legitime mål om at sikre kampe af særlig karakter og rammer.¹⁰⁴ Domstolen påpegede også, at sportsforbundene har den nødvendige viden til at udvikle passende udvælgelsessystemer for sportsgrenen, hvilket også støtter den europæiske sportsmodel.¹⁰⁵

I Bernard-dommen fra 2008 bekræftede EU-Domstolen sportens sociale og uddannelsesmæssige funktioner ved at anerkende uddannelsesgodtgørelser som et legitimt formål til at begrænse konkurrence og sikre grundlæggende friheder i EU-retten. Domstolen støttede sig her til artikel 165, stk. 1 TEUF.¹⁰⁶

Anerkendelsen af sportens unikke karakter begynder at materialisere sig i retspraksis med Bosman-dommen i 1995. Som nævnt tidligere udbygges denne anerkendelse yderligere gennem erklæringer, meddelelser og lignende fra EU-institutioner, indtil den endelige inkorporering af artikel 165 i Lissabontraktaten i 2009.¹⁰⁷ Artikel 165 TEUF fungerer nu som en støtte og bekræftelse af de legitime hensyn, der er fastlagt i retspraksis, og som også er kodificeret som legitime hensyn i EU-Kommissionens blød lovgivning gennem årene. Disse legitime hensyn inkluderer principperne bag den europæiske sportsmodel såsom åbne turneringer med ned- og oprykning, beskyttelse af spillernes sundhed og sikkerhed samt solidaritet i fordelingen af indtægter gennem en pyramidestruktur.¹⁰⁸

¹⁰³ C-415/93, præmis 106

¹⁰⁴ C-51/96 og C-191/97, præmis 43 og 44

¹⁰⁵ C-51/96 og C-191/97, præmis 67 og 68

¹⁰⁶ C-325/08, præmis 40

¹⁰⁷ Erklæring nr. 29 om sport, (02/10-1997) - Amsterdam-traktaten, Helsinki-rapporten om sport fra EU-Kommission, (12/12-1999), Formandskabets konklusioner fra Det Europæiske R.d.s m.de i Nice, (7/12 og 9/122000) bilag IV (Nicerapporten), EU-Kommissionens rapport, Hvidbog om idr.t (White Paper on Sport) - COM(2007) 391, (11/07-2007)

¹⁰⁸ C-333/21, præmis 28

Sammenspil mellem sporten og EU-ret

Dette afsnit sigter på at sammenfatte og belyse samspillet mellem EU-retten og sportsretten. Det kan udledes af manglen på tidligere retspraksis, at EU tidligere undlod at regulere eller tage stilling til sport som et område. EU's indgriben i sportsretten bestod primært af ikke-juridisk bindende erklæringer, udtalelser og meddelelser fra EU's institutioner, som fastlagde retningen for sporten på trods af manglende juridisk binding. Bosman-dommen i 1995 markerede afslutningen på EU's undgåelse af sporten, hvor EU's indgriben blev mødt med overraskelse, da EU-retten i årevis havde været passiv over for sportens autonomi og nu begyndte at regulere den.

Sporten reagerede ved at præsentere et forslag til EU, hvor dens mål var at genoprette selvreguleringen. Som respons på dette offentliggjorde EU-Kommissionen Hvidbogen om idræt, og i 2009 blev artikel 165 i Lissabontraktaten indført for at give EU direkte kompetence til at regulere sporten med det formål at fremme den europæiske sportsmodel og dens udvikling.

EU-retten greb først ind på området for arbejdskraftens frie bevægelighed, hvilket blandt andet resulterede i markante ændringer på det europæiske transfermarked. Artikel 165 og sportsretten blev brugt til at legitimere hindringer for den frie bevægelighed for arbejdstagere.

Ovenstående viser, at EU-Domstolen ikke tøvede med at inddrage EU-traktaterne i sportsverdenen, når omstændighederne lå til det. Endelig har dette afsnit fremhævet, at EU-retten pålægger sporten at overholde fællesskabets regler for det indre marked og har demonstreret, hvordan bestemmelserne i Lissabontraktaten kan legitimeres gennem sportens specifikke forhold og artikel 165. Dette afsnit har relevans for projektet, da disse domsanalyser anvendes i besvarelsen af specialets hovedemne om, hvorvidt ESL-dommen har ændret sportens tilstand.

European Super League

Introduktion

Den 18. april 2019 annoncerede The Super League Company sig selv, med tolv førende europæiske fodboldklubber. Formålet for de stiftende klubber bestod i at etablere og præsentere en ny europæisk turnering der formodentligt var skridtet videre fra det velkendte Champions League. De stiftende klubber var AC Milan, Arsenal FC, Atlético de Madrid, Chelsea FC, FC Barcelona, FC Internazionale Milano, Juventus FC, Liverpool FC, Manchester City, Manchester United, Real Madrid CF og Tottenham Hotspur. European Super League forventede yderligere tilslutning fra tre klubber inden starten af turneringens første sæson.¹⁰⁹

ESL's oprindelige foreslåede turneringsformat indebar 20 deltagende fodboldklubber, hvoraf 15 klubber blev garanteret deltagelse. Disse 15 klubber ville være de stiftende klubber, hvorefter de resterende 5 pladser skulle udfyldes af fodboldhold der kunne kvalificere sig på baggrund af præstationer. Turneringsformatet indebar desuden en ny kvalificeringsstruktur.¹¹⁰

ESL's turneringsformatforslag havde visse ligheder med den nordamerikanske sportsmodel, hvor klubberne ikke rykker op eller ned. De 15 stiftende klubbers garanterede kvalifikation var således en markant ændring fra det nuværende system i europæisk fodbold, hvor kvalifikation til internationale turneringer sker gennem præstationer i de nationale ligaer.

Det var ESL's intention, at den nye turnering skulle føre til betydelig økonomisk vækst og støtte til europæisk fodbold gennem en langsigtet forpligtelse til solidaritetsbetalinger uden begrænsninger, som ville stige i takt med ESL's indtægter. Forventningen var, at ESL ville generere langt større summer end den nuværende europæiske turnering, Champions League, som er administreret af UEFA.¹¹¹

¹⁰⁹ The Super League, Leading European football clubs announce new Super League competition, Besøgsdato: (16/05-2024)

¹¹⁰ The Super League, Leading European football clubs announce new Super League competition, Besøgsdato: (16/05-2024)

¹¹¹ The Super League, Leading European football clubs announce new Super League competition, Besøgsdato: (16/05/2024)

Derudover ville konkurrencen blive etableret på et økonomisk bæredygtigt grundlag, idet alle stiftende klubber skulle forpligte sig til at overholde en udgiftsramme. Hver af de stiftende klubber ville modtage et beløb på 3,5 mia. EUR til støtte af deres infrastrukturinvesteringer. ESL's etablering kan blandt andet spores tilbage til en respons på, at COVID-19 havde forstærket ustabiliteten i den eksisterende økonomiske model for europæisk fodbold. Derudover havde de stiftende klubber i årevis haft en ambition om at forbedre kvaliteten og intensiteten af de eksisterende europæiske turneringer i hver sæson ved at skabe et format, hvor topklubber og topspillere kunne konkurrere regelmæssigt.¹¹² Det var såmænd et afbæk fra de allerede etablerede UEFA og FIFA-turneringer.

Omverdenens respons

Efter ESL's annoncering udsendte både Football Supporters Association (FSA) og Football Supporters Europe (FSE) en fælles erklæring, hvor de tydeliggjorde, at de ikke ville bakke op om ESL. Deres afvisning skyldtes en opfattelse af, at ESL primært var motiveret af økonomiske interesser og udgjorde en trussel mod fundamentet for lavere ligaer, nationale pokalturneringer og weekendfodbold.¹¹³

Samtidig med annonceringen oplevede klubberne omfattende fan-demonstrationer, hvor tilhængerne udtrykte utilfredshed over oprettelsen af ESL, som de så som et brud på fodboldens traditioner og historie.¹¹⁴ UEFA, FIFA og de nationale forbund udsendte også en fælles erklæring, hvor de fastslog deres faste beslutning om at modsætte sig ESL, idet de mente, at ESL ikke var baseret på fodboldens åbne konkurrenceprincipper og sportslige meritter.¹¹⁵

I et forsøg på at standse ESL truede organisationerne FIFA og UEFA med både juridiske og sportslige sanktioner og erklærede, at de stiftende klubber ville blive udelukket fra nationale, europæiske og internationale turneringer.

¹¹² The Super League, Leading European football clubs announce new Super League competition, Besøgsdato: (16/05/2024)

¹¹³ Football Supporters Association, European Super League, (16/05-2024)

¹¹⁴ Football Supporters Association, Fans of "Big Six" united in condemnation of breakaway Super league, (16/05-2024)

¹¹⁵ BBC, European Super League: Uefa and Premier League condemn 12 major clubs signing up to breakaway plans, (16/05-2024)

På baggrund af protester fra sportens tilhængere og trusler fra sportens organisationer om sanktioner besluttede ni ud af de tolv klubber at forlade ESL. Dette resulterede i, at de tilbageværende klubber i ESL nu kun omfattede Juventus FC, FC Barcelona og Real Madrid CF. På trods af deres fortsatte deltagelse blev klubberne ikke udelukket, da UEFA besluttede at genoverveje sanktionerne efter klubbernes tilbagetrækning fra ESL.¹¹⁶

De seks engelske klubber, Arsenal FC, Chelsea FC, Liverpool FC, Manchester City, Manchester United og Tottenham Hotspurs, anerkendte deres fejltagelse ved at deltage i ESL og indgik et forlig med Premier League, hvor de accepterede at betale en samlet sum på £22 mio. og accepterede yderligere sanktioner, hvis de i fremtiden genoptog deres deltagelse i ESL. Disse sanktioner inkluderede individuelle bøder på £25 mio. og fratagelse af 30 point i Premier League.¹¹⁷

European Super League 2.0

Efter ni hold trak sig fra ESL, præsenterede European Super League Company SL og A22 Sports Management Group (herefter A22) et nyt format for ESL. Dette format involverede oprettelsen af en multidivisionskonkurrence, hvor mellem 60 og 80 hold ville deltage. Konkurrencen ville udelukke være baseret på sportslige præstationer, og de oprindelige stiftende klubber ville ikke være garanteret adgang til turneringen. Desuden skulle de deltagende klubber spille mindst 14 kampe pr. sæson, hvilket ESL mente ville øge stabiliteten og forudsigeligheden af klubbernes indtægter.¹¹⁸

ESL understregede også, at klubberne skulle bære den iværksættertermæssige risiko og være ansvarlige for beslutningstagningen. Desuden var det ESL's mål, at klubberne kunne udtrykke deres holdninger til systemet uden trusler om sanktioner fra organisationerne. ESL ønskede derfor at fremme en åben, ærlig og konstruktiv dialog, der ville føre til tydelige idéer om de nødvendige ændringer for at gennemføre ESL.

¹¹⁶ Danmarks Radio, DBU-formand forventer, at Uefa kyler fodboldgiganter ud af Champions League på. fredag, (16/05-2024)

¹¹⁷ The Athletic, Premier League clubs who plotted Super League hit with fine, (16/05-2024)

¹¹⁸ The Athletic, European Super League returns with new proposal involving '60 to 80' teams, (16/05-2024)

Desuden offentliggjorde A22 en liste med ti principper for det nye ESL-format. Disse principper omfattede blandt andet en konkurrence, der var bred og præstationsbaseret, forbedringer af konkurrenceevnen ved hjælp af stabile og bæredygtige ressourcer samt en forbedret fanoplevelse.

Det nye ESL-format markerede en strukturel ændring, der fjernede det nordamerikanske sportsmodels præg, hvor de oprindelige stiftende klubber var garanteret deltagelse i ligaen. I stedet fik ESL's nye turneringsformat det til at ligne mere den europæiske sportsmodel, da det baserede sig udelukkende på sportslige præstationer fra den foregående sæson for at bestemme deltagelsen i ligaen.

Det juridiske forløb

På baggrund af den omfattende kritik, som ESL stod over for, indgav European Super League Company SL en retssag ved den spanske handelsret i Madrid den 20. april 2021. Som reaktion på denne retssag vedtog den spanske handelsret, at FIFA og UEFA ikke måtte træffe foranstaltninger, der kunne forhindre forberedelsen af ESL, eller udtale sig om ESL. Desuden blev det fastslået, at FIFA og UEFA ikke måtte hindre gennemførslen af ESL eller træffe handlinger, der kunne forhindre klubber og spillere i at deltage. Derudover blev det forbudt for FIFA og UEFA, både direkte og indirekte gennem deres nationale medlemsforbund eller lignende, at udstede eller true med sanktioner mod nogen, der var involveret i ESL. Dette omfattede truslen om at udelukke de 12 involverede klubber fra nationale og internationale turneringer, hvilket blev erklæret ulovligt.¹¹⁹

Det blev hurtigt klart, at både FIFA og UEFA ikke overholdt påbuddet fra den spanske handelsdomstol, da de sanktionerede seks ud af de 12 stiftende fodboldklubber og truede med yderligere sanktioner for at få klubberne til at forlade ESL.¹²⁰ Som en delvis konsekvens af dette blev sagen indbragt for EU-Domstolen, da den spanske handelsret den 27. maj 2021 anmodede om en præjudiciel afgørelse herfra.¹²¹

Den spanske handelsdomstol stillede derfor seks præjudicielle spørgsmål til EU-retten.

¹¹⁹ Pieza de Medidas Cautelares 150/2021 – 0001, side 14 og 15

¹²⁰ The Athletic, Premier League clubs who plotted Super League hit with fine, (16/05-2024)

¹²¹ C-333/21

Det første og andet spørgsmål drejer sig om, hvorvidt artikel 101 og 102 i Traktaten om Den Europæiske Unions Funktionsmåde (TEUF) skal fortolkes sådan, at de forhindrer FIFA og UEFA, eller indirekte gennem medlemsforbund og nationale ligaer, i at kræve forudgående tilladelse til en potentiel konkurrerende international klubturnering.

Det tredje spørgsmål undersøger, om artikel 101 og 102 TEUF skal fortolkes sådan, at de forbyder FIFA og UEFA, eller indirekte gennem medlemsforbund og nationale ligaer, at pålægge eller true med at pålægge sanktioner, der udelukker de involverede klubber i ESL fra turneringer eller kvalifikationskampe.

Det fjerde spørgsmål, som handelsretten i Madrid ønsker besvaret, drejer sig om, hvorvidt artikel 101 og 102 TEUF skal fortolkes sådan, at de er uforenelige med, at FIFA og UEFA, eller indirekte gennem medlemsforbund og nationale ligaer, udpeger sig selv som de oprindelige indehavere af alle rettighederne, der følger af turneringerne, og hvor alle deltagende klubber og enhver arrangør af andre turneringer fratages deres oprindelige ejendomsret.

Det femte spørgsmål handler om, hvorvidt disse vedtægter falder ind under undtagelsesbestemmelsen i artikel 101, stk. 3 TEUF, hvis foranstaltningerne er forbudt efter artikel 101 eller 102 TEUF. Derudover skal det undersøges, om dette er berettiget af en objektiv begrundelse, der kunne antyde, at der ikke er tale om misbrug af en dominerende stilling, som angivet i artikel 102 TEUF.

Det sjette spørgsmål drejer sig om, hvorvidt de nævnte bestemmelser i FIFA og UEFA's vedtægter, eller indirekte gennem medlemsforbund og nationale ligaer, udgør en begrænsning, der er i strid med de grundlæggende friheder i henhold til artikel 45, 49, 56 og 63.

Sag C-333/21 - Diskussion

Sagen i sin helhed handler primært om regler fastsat af FIFA og UEFA, som regulerer tilladelsen til internationale fodboldturneringer og deltagelsen af professionelle fodboldklubber og spillere i disse turneringer. De spørgsmål, der er forelagt for EU-domstolen, drejer sig om disse reglers forenelighed med EU-traktaterne. Det er værd at bemærke, at de specifikke regler, der er i fokus for denne sag, er opført i FIFA's og UEFA's vedtægter og vedrører primært internationale klubturneringer, hvor klubber fra nationale forbund deltager.

Artikel 165 i Traktaten om Den Europæiske Unions Funktionsmåde (TEUF) er relevant i denne sag, og EU-domstolen redegør detaljeret for dets betydning. Artikel 165 fastsætter, at Unionen skal bidrage til at fremme sport i Europa og tage hensyn til sportens særlige karakteristika, dens frivillige strukturer og dens sociale og uddannelsesmæssige rolle. Unionens mål er at udvikle sportens europæiske dimension ved at fremme retfærdighed, åbenhed og samarbejde mellem de ansvarlige organisationer og myndigheder samt beskytte sportsudøvernes fysiske og moralske integritet.¹²² Desuden kan EU-institutionerne vedtage foranstaltninger eller henstillinger efter den almindelige lovgivningsprocedure for at støtte, koordinere eller supplere medlemsstaternes tiltag på sportsområdet. Dette er ikke en form for politik, som det er tilfældet med andre EU-traktatbestemmelser, men en indsats på specifikke områder, herunder sport. Artikel 165 udgør ikke en almindelig, tværgående bestemmelse. Den kan ikke anvendes som en undtagelse fra andre bestemmelser i EU-traktaterne eller kræve særlig behandling af sportsområdet, jf. præmis 101.¹²³ Dog skal en regel der er vedtaget af et sportsforbund for at udgøre en hindring for den frie bevægelighed for arbejdskraft eller en konkurrencebegrænsende aftale, vurderes i den konkrete sammenhæng af den pågældende sportsaktivitets karakter og struktur. Der vurderes og tages dog kun hensyn til sporten inden for rammerne af og under overholdelse af de betingelser og de kriterier der er fastsat i art. 101 og 102 TEUF, jf. præmis 104.¹²⁴

I praksis betyder det, at EU-domstolen vil undersøge hvert spørgsmål vedrørende konkurrence- og bevægelighedsreglerne individuelt og tage hensyn til sportens særlige karakteristika, før de træffer deres afgørelse, dog uden at bryde rammerne for de allerede fastlagte regler på området der vurderes.

¹²² C-333/21, endelige dom, 15/03-2024, præmis 97.

¹²³ C-333/21, endelige dom, 15/03-2024

¹²⁴ C-333/21, endelige dom, 15/03-2024

EU's konkurrenceregler, specifikt Artikel 101 og Artikel 102 TEUF, finder anvendelse på enhver enhed, der udøver økonomisk virksomhed, herunder kan sportsforbund som FIFA og UEFA indføres, når de udbyder varer og tjenesteydelser. Artikel 101 TEUF gælder især for aftaler, samordnet praksis og vedtagelser inden for sammenslutninger af virksomheder, mens Artikel 102 TEUF fokuserer på misbrug af dominerende stilling på markedet. Det konkluderes af EU-retten, at FIFA og UEFA udøver økonomisk virksomhed ved at afholde og udnytte klubturneringer i fodbold og derfor skal betragtes som virksomheder. Desuden anser retten, at disse forbund har en dominerende stilling på markedet for disse turneringer, hvilket er afgørende for anvendelsen af Artikel 102 TEUF. Det bemærkes også, at mens Artikel 101 og Artikel 102 TEUF har forskellige formål, kan de anvendes samtidigt, hvis betingelserne for deres anvendelse er opfyldt. De kan fortolkes og anvendes sammen under hensyntagen til deres specifikke karakteristika. Dommen fremhæver i helhed hvad der udgør et misbrug af en dominerende stilling på markedet. Den fastslår, at adfærd fra dominerende virksomheder, der begrænser konkurrence på en måde, der skader almenheden eller forbrugerne, kan udgøre et misbrug. For at fastslå misbrug af en dominerende stilling skal det påvises, at virksomhedens adfærd begrænser konkurrence på markedet ved at fortrænge eller hindre andre virksomheder i at deltage effektivt på markedet.

Det konkluderes i dommen, at FIFA og UEFA der er ansvarlige for fodbold på verdensplan og på europæisk plan, og som samtidig udøver forskellig økonomisk virksomhed, der er forbundet med tilrettelæggelse af turneringer, har vedtaget og anvender regler, der opstiller krav om deres forudgående tilladelse, for at en tredjepartsvirksomhed kan etablere en ny klubturnering i fodbold på EU's område, og som kontrollerer professionelle fodboldklubbers og spilleres deltagelse i en sådan turnering under trussel om sanktioner udgør misbrug af dominerende stilling. Dog tilføjes der, at hvis disse forskellige beføjelser er undergivet materielle kriterier og nærmere processuelle regler, der kan sikre, at de er gennemsigtige og objektive, samt ikke er udtryk for forskelsbehandling og er forholdsmæssige, må der formodes ikke at være misbrug af dominerende stilling. Denne skilning mellem misbrug og intet misbrug er afgjort af en kompliceret, dybdegående og til dels halvfærdig beskrivelse fra EU-retten. Det er endnu uvidende hvad disse materielle kriterier og nærmere processuelle regler bør bestå af i dette tilfælde, og hvordan disse bør sikre gennemsigtighed og objektivitet, jf. præmis 152.

Samlet set fastslår dommen, at regler om forudgående tilladelse til klubturneringer i fodbold, når de ikke er underlagt passende kontrol for gennemsigtighed og objektivitet, udgør en vedtagelse inden for en sammenslutning af virksomheder, der har til formål at hindre konkurrencen, og dermed er i strid med EU's konkurrenceregler. Disse nævnte kontrolforanstaltninger skal eventuelt sikre, at reglerne er klare, præcise og ikke udtryk for forskelsbehandling. Uden sådanne kontrolforanstaltninger er reglerne tilstrækkeligt skadelige for konkurrencen og har til formål at hindre den, hvilket betyder de er i strid med artikel 101, stk. 1, TEUF.

I forhold til TEUF art. 101, stk. 1, beskriver EU-domstolen at forbund, der er ansvarlige for fodbold på verdensplan og på europæisk plan, og som samtidig udøver forskellig økonomisk virksomhed, der er forbundet med tilrettelæggelse af turneringer, direkte eller via de nationale fodboldforbund, der er medlemmer heraf, har vedtaget og anvender regler, der opstiller krav om deres forudgående tilladelse, for at en tredjepartsvirksomhed kan etablere en ny klubturnering i fodbold på EU's område, og som kontrollerer professionelle fodboldklubber og spilleres deltagelse i en sådan turnering under trussel om sanktioner – uden at disse forskellige beføjelser er undergivet materielle kriterier og nærmere processuelle regler, der kan sikre, at de er gennemsigtige og objektive, ikke er udtryk for forskelsbehandling og er forholdsmæssige – udgør en vedtagelse inden for en sammenslutning af virksomheder, som har til formål at hindre konkurrencen., jf. præmis 179.

Endnu en gang nævnes disse præmisser, hvilket betyder henholdsvis FIFA og UEFA kan anvende disse kontrolforanstaltninger der skal sikre, at reglerne er klare, præcise og ikke udtryk for forskelsbehandling. Uden sådanne kontrolforanstaltninger er reglerne til hinder for konkurrencen ifølge dommen.

I forhold til fortolkningen af artikel 101, stk. 1, TEUF og artikel 102 TEUF, når der foreligger en adfærd, som består i at true klubber og sportsudøvere, med pålæggelse af sanktioner, synes at blive besvaret implicit gennem tidligere præmisser i dommen. Dommen indikerer, at offentlig varsling fra enheder som FIFA og UEFA om pålæggelse af sanktioner for deltagelse i turneringer uden deres tilladelse, udgør en overtrædelse af både artikel 102 TEUF og artikel 101, stk. 1, TEUF, jf. præmis 181, med henvisning til præmis 148 & 177.

I henhold til fritagelse af reglerne for konkurrenceregler slår EU-domstolen fast, at ikke alle aftaler eller vedtagelser, der begrænser virksomheders handlefrihed, er omfattet af konkurrencereglerne. Visse aftaler eller vedtagelser kan være begrundet i legitime almene interesser og derfor undtaget fra konkurrencereglerne. Dette gælder især, når sådanne regler er vedtaget af sammenslutninger som sportsforbund med det formål at forfølge etiske eller moralske mål og regulere en faglig aktivitet, så længe visse betingelser er opfyldt. Der diskuteres her fritagelsen i artikel 101, stk. 3, TEUF, som kræver opfyldelse af fire kumulative betingelser. Disse betingelser omfatter, at aftalen bidrager til effektivitetsgevinster, at en rimelig andel af disse gevinster kommer brugerne til gode, at aftalen ikke pålægger unødvendige begrænsninger for virksomhederne, og at den ikke udelukker effektiv konkurrence på markedet.

Som eksempel på dette nævner EU-domstolen selv antidopingreglementet fra IOC, der ikke falder ind under forbuddet i artikel 101, stk. 1, TEUF, selv om det begrænser atleternes handlefrihed og har som naturlig følge at begrænse den potentielle konkurrence mellem disse, da det eksempelvis fastsætter en tærskelværdi, over ”hvilken tilstedeværelsen af nandrolon udgør doping, i den hensigt at sikre en loyal, ærlig og objektiv afvikling af sportskonkurrencer”, for at sikre lige chancer mellem atleterne, for at beskytte deres sundhed og at sørge for, at de etiske værdier, der er centrale for sporten overholdes (jf Meca-Medina dommen), jf. præmis 184¹²⁵

Det ligger til grund i dommen at regler om forudgående tilladelse til turneringer og om klubbers og sportsudøveres deltagelse i disse turneringer ikke kan benytte fritagelsen af TEUF art. 101, stk. 1.

I henhold til spørgsmålet om den frie bevægelighed inden for EU for sportsverdenen, afklarer EU-domstolen i dommen om hvorvidt UEFA og FIFA er i strid med bl.a. TEUF art. 45.

Domstolen fokuserer primært på den frie udveksling af tjenesteydelser, da det er denne frihed, reglerne omkring tilladelse fra FIFA og UEFA primært vedrører i form af arbejdskraft. EU-domstolen tydeliggøre, at disse regler kan udgøre en hindring for den frie bevægelighed, da de potentielt begrænser adgangen for nye aktører til at afholde klubturneringer i EU.

¹²⁵ C-333/21, endelige dom, 15/03-2024

I henhold til om disse regler er berettigede, er af afgørende betydning. Ifølge EU-lovgivningen kan ikke-statslige foranstaltninger være tilladte, selvom de hindrer den frie bevægelighed, hvis de tjener et legitimt mål af almen interesse og overholder proportionalitetsprincippet. Domstolen argumenterer imidlertid for, at reglerne, der kræver tilladelse fra FIFA og UEFA, ikke opfylder disse krav til legitim begrundelse. Derfor konkluderer Domstolen, at TEUF Artikel 56 forhindrer regler, der kræver tilladelse fra FIFA og UEFA for etablering af klubturneringer, når disse regler ikke er gennemsigtige, objektive, ikke-diskriminerende og forholdsmæssige. Denne fortolkning og afgørelse fra Domstolen viser den betydning, som EU's grundlæggende principper om fri bevægelighed har, selv i en så specifik og kompleks kontekst som sportsverdenen. Det understreger også behovet for klarhed, objektivitet og fairness i de regler og bestemmelser, der styrer sportsaktiviteter på tværs af EU.

Konklusion

EU-domstolen fastslog i det væsentlige, at Artikel 165 ikke understøtter og medfører særbehandling og hvorfor den ikke kan retfærdiggøre adfærd, der strider imod konkurrencereglerne eller de fire frihedsregler. Havde UEFA og FIFA sat deres lid til denne bestemmelse, der blev indført af Lissabon-traktaten netop for at behage sportsorganisationerne, vil de have været blevet meget skuffede ved domsafsigelsen.

Dommen har tilsyneladende medført en udfordring i form af, at FIFA, UEFA og deres medlemsforeninger er "virksomheder" i den forstand, at de udfører økonomiske aktiviteter, der består af organisering og markedsføring af internationale fodboldkonkurrencer og udnyttelse af medierettigheder. De er derfor på baggrund af dommen underlagt konkurrencereglerne, og det må ikke glemmes, at FIFA og UEFA har en dominerende stilling, næsten i form af et monopol i henhold til sine økonomiske aktiviteter.

I henhold til de juridiske udfordringer fremadrettet blev FIFA og UEFA af domstolen blåstemplet som en "mellemtag". TEUF artikel 165 udgør ikke en almindelig, tværgående bestemmelse. Den kan ikke anvendes som en undtagelse fra andre bestemmelser i EU-traktaterne eller kræve særlig

behandling af sportsområdet, jf. præmis 101.¹²⁶ Dog skal en regel der er vedtaget af et sportsforbund for at udgøre en hindring for den frie bevægelighed for arbejdskraft eller en konkurrencebegrænsende aftale, vurderes i den konkrete sammenhæng af den pågældende sportsaktivitets karakter og struktur. Der vurderes og tages dog kun hensyn til sporten inden for rammerne af og under overholdelse af de betingelser og de kriterier der er fastsat i art. 101 og 102 TEUF, jf. præmis 104.¹²⁷ - Altså skal der ikke tages specialhensyn til sporten, men dog alligevel en smule. Dette må siges at være kontroversielt, og samtidigt forventet. De tidligere domme i kandidatafhandlingen påviser en afvigelse fra at sporten er reguleret af civilretten, og fastlægger sportens autonomi. Den autonomi er dog efter domsafgørelsen for ESL-sagen muligvis udfordret. EU-domstolen kræver fremadrettet visse krav og materielle betingelser som er objektive, forinden FIFA og UEFA kan bibeholde sit såkaldte ”monopol” på markedet. Forskelsbehandling eller ej, det mest udfordrende ved dommen, er umiddelbart at FIFA og UEFA nu kan placeres et sted midt i mellem virksomheder med særlige eller eksklusive rettigheder i EU, og helt normale private organisationer.

FIFA og UEFA skal implementere specifikke foranstaltninger, der sikrer, at der ikke er risiko for misbrug af dominerende stilling, samt et helt rammeværk for materielle kriterier og detaljerede procesregler for at sikre, at disse kriterier er gennemsigtige, objektive, præcise og ikke-diskriminerende.

Sagen om European Super League (ESL) illustrerer spændingen mellem sportens selvstyre og EU's konkurrenceregler. På den ene side søger sporten traditionelt at bevare sin autonomi og selvbestemmelse ved at fastsætte regler og strukturer, der regulerer sportens konkurrencemæssige aspekter. Dette inkluderer ofte regler om deltagelse i turneringer og fordelingen af indtægter.

På den anden side er EU's konkurrenceregler designet til at fremme fair konkurrence og forhindre monopolistiske eller anti-konkurrencemæssige praksisser. I ESL-sagen blev det anset for at være et misbrug af en dominerende stilling, når FIFA og UEFA krævede forudgående tilladelse til etableringen af en konkurrerende klubturnering uden at have klare og objektive kriterier for dette.

¹²⁶ C-333/21, endelige dom, 15/03-2024

¹²⁷ C-333/21, endelige dom, 15/03-2024

Afgørelsen understreger således behovet for, at sportsorganisationer som FIFA og UEFA overholder EU's konkurrenceregler, samtidig med at de respekterer sportens autonomi. Dette indebærer, at de skal udvikle regler og procedurer, der er gennemsigtige, objektive og ikke-diskriminerende, når de regulerer sportens konkurrenceaspekter.

Derudover viser afgørelsen, at selvom sporten har visse beføjelser til at fastsætte sine egne regler, er den stadig underlagt EU's retlige rammer, især når det kommer til spørgsmål om konkurrence og markedets funktion. Dette skaber en balancegang mellem sportens selvstyre og overholdelse af EU's lovgivning.

Litteraturliste

Love, bekendtgørelser og charter

FN Konventionen, Erklæring om menneskerettigheder af 10. december 1948

Den Europæiske Menneskerettighedskonvention af 4. november 1950

Grundloven, lov nr. 169 af 5. juni 1953

Lissabontraktaten, Traktat nr. C 306/01 af 17. december 2007

Lovbekendtgørelse om eliteidræt - Lbkg 2013.1155 nr. 1332, af 30. november 2007 – med senere ændringer

Lovbekendtgørelse om fremme af integritet i idrætten - Lbkg 2015.1168 nr. 116, af 31. januar 2015 – med senere ændringer

The Europeans Sport Charter af 13. oktober 2021

Sportens regler

Det Olympiske Chartre, den Internationale Olympiske Komite, af 17. juli

2020 FIFA's vedtægter, FIFA, af maj 2021

Love Danmarks Idrætsforbund, Danmarks Idrætsforbund, af maj 2023

UEFA's vedtægter, UEFA 20. april 2021

Retskilder

EU-Kommissionens rapport, Hvidbog om idræt (White Paper on Sport) - COM(2007) 391, (11/07-2007), Fra: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A52007DC0391>

EU-Kommissionens rapport, White Paper on Sport: Annex I: Sport and EU competition rules, (11/07- 2007), Fra: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex%3A52007SC0935>

EU-Kommissionens rapport, Mapping and analysis of the Specificity of Sport, (06-2016), fra: https://ec.europa.eu/assets/eac/sport/library/studies/mapping-analysis-specificity-sport-summary_en.pdf

Erklæring nr. 29 om sport, (02/10-1997) - Amsterdam-traktaten, Fra: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/DA/TXT/?uri=CELEX:11997D/AFI/DCL/29>

Helsinki-rapporten om sport fra EU-Kommission, (12/12-1999), Fra: <https://eur-lex.europa.eu/LexU-riServ/LexUriServ.do?uri=COM:1999:0644:FIN:EN:PDF>

Formandskabets konklusioner fra Det Europæiske Råds møde i Nice, (7/12 og 9/122000) bilag IV (Nice-rapporten), Fra: https://www.europarl.europa.eu/summits/nice1_da.htm

Juridisk litteratur

Karnov Group Denmark A/S, Louise Tandrup Christensen, Kommentar til: TEUF art. 165-166, Af-snit

XII. Uddannelse, erhvervsuddannelse, ungdom og sport, (15/05-2023) Fra: https://pro.karnov-group.dk/b/documents/7000432938?annotationId=TEUF-KONSOL0165-0166_NKAR5&dq=TEUF%20art.%20165&tab=karnov#TEUF-KONSOL0165-0166_A165

Karnov Group Denmark A/S, Louise Tandrup Christensen, Kommentar til: TEUF art. 101-105, Af-snit

VII. De fælles regler om konkurrence, fiskale spørgsmål og indbyrdes tilnærmelse af lovgivningerne, (15/05-2023) Fra: https://pro.karnovgroup.dk/b/documents/7000432737?annotationId=TEUF-KON-SOL0101-0105_NKAR5&dq=art%20102%20TEUF&tab=karnov#TEUF-KON-SOL0101-0105_A101

IP/99/434 - EU-Kommissionens pressemeddelelse, Commission opens formal proceedings into Formula One and other international motor racing series, af (30. juni 1999), fra: https://ec.europa.eu/com-mission/presscorner/detail/en/ip_99_434

IP/01/1523 - EU-Kommissionens pressemeddelelse, Commission closes its investigation into Formula One and other four-wheel motor sports, af 30. oktober 2001, fra: https://ec.europa.eu/commis-sion/presscorner/detail/en/IP_01_1523

Europa-Parlamentet, Konkurrencepolitik, (15/05-2023) Fra: <https://www.europarl.europa.eu/facts-heets/da/sheet/82/konkurrencepolitik>

Retslitteratur

Munk-Hansen, Carsten. (2021) Den juridiske løsning (2. Udg.) Djøf Forlag

Munk-Hansen, Carsten. (2022) Retsvidenskabsteori (3. Udg.) Djøf Forlag

Gade, Poul (2021) Sportsret - lærebog og håndbog om idrættens retsforhold (1. Udg.) Karnov Group Denmark A/S

Evald, Jens & Boesen Quist, Mads & Clausen Jul, Nis & Halgreen, Lars & Hilliger, Lars & Jakobsen Sandfeld, Søren & Olesen Naundrup, Karsten (2020) Dansk og international sportsret (3. Udg.) Djøf Forlag

Neergaard, Ulla & Nielsen, Ruth (2021) EU-ret (8. Udg.) Karnov Group Denmark A/S

Artikler anvendt:

PledgeSport, Top 10 Most Popular Sports In The World By Participation, (16/05-2024),
Fra: <https://www.pledgesports.org/2017/06/top-10-most-popular-sports-in-the-world-by-participation>

Football Supporters Association, Fans of “Big Six” united in condemnation of breakaway Superleague, (16/05-2024),
Fra: <https://thefsa.org.uk/news/fans-of-big-six-united-in-condemnation-of-breakaway-superleague/>

BBC, European Super League: Uefa and Premier League condemn 12 major clubs signing up to breakaway plans, (16/05-2024),
Fra: <https://www.bbc.com/sport/football/56794673>

Danmarks Radio, DBU-formand forventer, at Uefa kyler fodboldgiganter ud af Champions League på fredag, (16/05-2024),
Fra: <https://www.dr.dk/sporten/fodbold/dbu-formand-forventer-uefa-kyler-fodboldgiganter-ud-af-champions-league-paa-fredag>

The Athletic, Premier League clubs who plotted Super League hit with fine, (16/05-2024),
Fra: <https://theathletic.com/4210228/2021/06/09/premier-league-clubs-who-plotted-super-league-hit-with-fine/>

The Athletic, European Super League returns with new proposal involving ‘60 to 80’ teams, (16/05-2024),
Fra: <https://theathletic.com/4171266/2023/02/09/european-super-league-new/>

TV2 Danmark, Overblik på skandalen i Fifa, (16/05-2024),
Fra: <https://sport.tv2.dk/fodbold/2015-12-03-overblik-paa-skandalen-i-fifa>

World Trade Organization rapport, The Socio-economic impact of football, fra 1. december 2018, (16/05-2024),

Fra: https://www.wto.org/english/res_e/webcas_e/podcast_s5e3_notel_e.pdf

Football Supporters Association, European Super League, (16/05-2024),

Fra: <https://thefsa.org.uk/our-work/european-super-league/>

TV2 Danmark, "Boykot Qatar"? Forstå hele kritikken af VM-værterne, fra 12. November 2022, (16/05-2023), Fra: <https://sport.tv2.dk/fodbold/2022-11-12-boykot-qatar-forstaa-hele-kritikken-afvm-vaerterne>

Hjemmesider

FIFA, Committees, Besøgsdato: (16/05-2024)

Fra: <https://www.fifa.com/about-fifa/organisation/committees>

UEFA, National associations, Besøgsdato: (16/05-2024),

Fra: <https://www.uefa.com/insideuefa/national-associations>

UEFA, What UEFA does, Besøgsdato: (16/05-2024)

Fra: <https://www.uefa.com/insideuefa/aboutuefa/what-uefa-does/>

The Super League, Leading European football clubs announce new Super League competition, Besøgsdato: (16/05-2024),

Fra: <https://thesuperleague.com/press.html>

InfoCuria - Retspraksis

Besøgsdato: 16/05-2024)

<https://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=280765&pageIndex=0&doclang=DA&mode=lst&dir=&occ=first&part=1&cid=2532052>

Retspraksis

Ugeskrift for Retsvæsen:

UfR.1948.181.H

Court of Arbitration for Sport:

CAS 2017/A/5324

EU-Domstolen:

C-36/74	C-13/76	C-438/00	C-176/96	C-51/96	C-191/97	C-315/08
C-519/04P	T-313/02	C-333/21	2001/C	169/03	C-49/07	C-309/99
C-415/93	C-325/08	C-243/06	C-413/14P	C-22/18	C-250/92	C-519/04P

Handelsdomstol i Madrid

Pieza de Medidas Cautelares 150/2021 - 0001

Den schweizisk Forbundsdomstol:
4A_588/2011 of 27. March 2012

DIF Appellinstans:
Sag nr. 15,16 og 17/2020

Procesafsnit

Procesplan

For Sepehr Pishgah-Hadian

1. MÅLSÆTNING

- 1.1 Målsætningen for projektet er at gennemføre kandidatuddannelsen, ved udarbejdelse af et speciale med et emne der behager processen.
- 1.2 Arbejdsprocessen indebærer forhåbentligt en lærerig erfaring i henhold til nye fagkundskaber med hensyn til specialet.

2. TID, RESSOURCER OG KVALITET

- 2.1 Jeg har 2 deltidstillinger ved siden af studiet, hvorfor projektet udarbejdes under mere eller mindre tidspres.
- 2.2 At starte i god tid før vil være fornuftigt, helst et par uger for at kunne forstå bredden og omfanget af projektet.
- 2.3 Skrider planen indsættes der ugentlige reminders i min personlige kalender.
- 2.4 Hvis planen mod forventning skrider skrues der op for arbejdsindsatsen til trods for at tiden er knap.

3. HUMAN RESSOURCES

- 3.1 Ved at sætte mig selv under pres i stille og rolige omgivelser, tvinge mig selv til at producere noget skriftligt, plejer der at komme godt ud af.

- 3.2 Mine svagheder er helt klart planlægning af tidshorisonten for udarbejdelsen af projektet. Fokus på målet vil være den ultimative motivation.

4. KOMMUNIKATION

- 4.1 Jeg har tidligere studerende på universitetet i mit netværk, som gerne vil hjælpe mig og som jeg ser frem til at arbejde sammen med.
- 4.2 Gennemlæsning af projektet bliver en vigtig del af kvalitetssikringen.

5. RISIKOSTYRING

- 5.1 Tidspres kan blive en stor forhindring i henhold til at nå i mål.
- 5.2 Garderingen derimod bliver ugentlige reminders i min personlige kalender om projektets udarbejdelse.

6. SAMLET PLANLÆGNING

- 6.1 I henhold til en samlet oversigt udarbejdes der en ugentligt noter i min projektmappe for at holde overblik over projektets fremgang og produceren.
- 6.2 De ugentlige noter eller skematikker vil produceres indenfor de kommende par dage.

UNDERSKRIFT

Aalborg 9000, den 16/04-2024

A handwritten signature in black ink, consisting of stylized, overlapping letters, is written over a horizontal line.

For Sepehr Pishgah-Hadian

1. MÅLSÆTNING

Processen har været okay, dog ikke behagelig. Emnet i projektet interesserer mig, hvorfor det har været helt okay.

2. TID, RESSOURCER OG KVALITET

Den ønskede mængde ressourcer og tid er ikke opnået. Kvaliteten er heller ikke ønsket, hvorfor processen i helhed godt kan ærgre mig lidt. Det har dog været lærerigt og en arbejdsom proces.

3. HUMAN RESSOURCES

Jeg har anvendt personværktøjet "16Personalities" og fundet ud af at jeg er logiker. Jeg er en smule introvert, intuitiv, meget tænkende, søgende og turbulent.

Det har givet mig ro i maven i forhold til mit procesforløb at vide jeg tænker logisk, og persontypeværktøjet har givet mig en hånd i forhold til at forstå mine dårlige vaner.

4. KOMMUNIKATION

Det har såmænd været fantastisk at være alene, hvorfor der som sådan ingen konsekvenser er i henhold til kommunikation. Jeg har dog indhentet feedback fra flere, hvilket jeg er glad for.

5. RISIKOSTYRING

Mine reminders i kalenderen virkede, og jeg er positivt afstemt på baggrund af ideen jeg fik.

6. SAMLET PLANLÆGNING

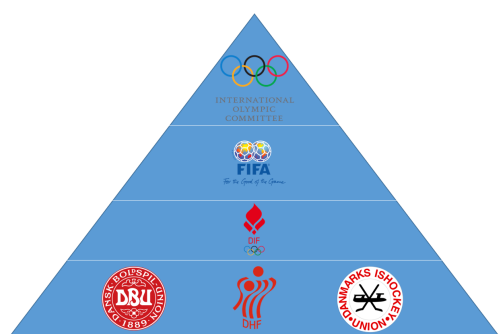
Min samlede skematisk plan gik tabt, men det blev til en del timer i projektet op til slut. Fornuftigt at få sat et punktum på. Forhåbentligt kommer der ikke flere projekter.

Bilag

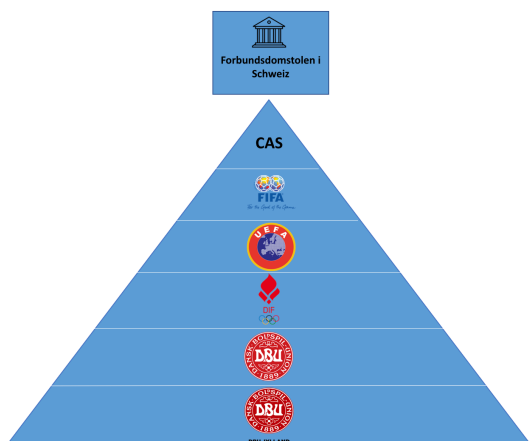
Bilag 1 - Fodboldens pyramidestruktur

Bilag 2 - Idrættens pyramidestruktur

Bilag 3 - Disciplinærinstansernes pyramide

Bilag 4- Anslag

Ordoptælling

Statistik:

Sider	52
Ord	14.312
Tegn (uden mellemrum)	87.694
Tegn (med mellemrum)	101.817
Afsnit	270
Linjer	1.468

☐ Medtag fodnoter og slutnoter

Luk